

Mbuli yedi iwandikwe ni Yohana Ulongoelo

Mbuli Yedi iwandikwe ni Yohana ni kitabu kimwenga mwe vitabu vine ve Ndagano Im'pya vikulonga wikazi wa Yesu Kilisito. Vitabu ivo ivine nivo vikwitangwa Injili, nuko kugamba Mbuli Yedi, vawandikagwa ni Matayo na Maliko na Luka na Yohana, aho Yesu eze ande kabanika. Mbuli Yedi iwandikwe ni Yohana vadahika nei-wandikwa ni Yohana uyo andaga mwigala Ulosi, hamwenga na kugamba kitabu iki hakikulonga ivo, mna Mbuli Yedi ino iwandikwa mwo mwaka wa milongo kenda kulawa aho Yesu eze elekwe. Miwandikile ya ikitabu iki, yaliganisa ne mi-wandikile ye baluwa ya nk'hongo na ya kaidi ne baluwa ya katatu awandike Yohana. Wawandishi wakale wamwenga wamwiika Yohana kugamba umwo Mbuli Yedi ino yandaga ikawandikwa, yehe Yohana andaga akekala mwo mzi wa Efeso, ivo yadahika kugamba kitabu iki chawandikwa mo mzi wa Efeso.

Yohana atambalisa kugamba aunga kitabu iki kiwambize want'hu wahuwile kugamba Yesu niye Kilisito, naho niye Mwana Mnungu. 20:31. Kwa kuhuwila ivi, chanda na ugima kwa zina dyakwe. Kitabu iki wawandikilwa want'hu wose, Wayahudi na want'hu hi Wayahudi. Mbuli Yedi iwandikwe ni Yohana indilisa vituhu na ziya Mbuli Zedi zint'huhu. Yehe akaulisaga mwe vi-hungi adamanyaga Yesu na hawandikise mwe

mbuli ye miliganyizo. Naho hawandike mbuli nk'hulu zilaile enga viya kubatizwa kwa Yesu na magezo yakwe uko kwe nyika.

Yemndani

Yohana aikonga Mbuli Yedi. 1:1-18.

Akajika awandika vihungi mfungate ivo Yesu adamanye. 1:19-12:50.

Vikatimila na kutambalisa mbuli nyingi zilaile mwo wikazi wa Yesu zimwigale kubula kwe file yakwe na kuuyuka kwake. 13:1-20:31.

Yohana abindiliza Mbuli Yedi mo 21 akatambalisa yalailaga zuwa dimwenga hadya Yesu awalailaga want'hu aho eze auyuke, niyo naho Yohana kitalo chakwe mwo kuandika kitabu iki.

Ulosi ukukink'ha ugima

¹ Aho nk'hongo handaga na Ulosi, naho uyo Ulosi andaga hamwenga na Mnungu, naho uyo Ulosi andaga Mnungu. ² Kukongela nk'hongo Ulosi andaga hamwenga na Mnungu. ³ Yehe niye alekaga vose vikalaila, andile hiyo yehe, hakwalaile kint'hu chochose. ⁴ Yehe andaga chotoko cho ugima. Naho udya ugima wandaga ung'azi wa want'hu. ⁵ Ung'azi wang'ala mwe diziza, naho diziza hadikuudaha. ⁶ Halailaga mnt'hu asiigilwe ni Mnungu, etangagwa Yohana. ⁷ Uyo ezaga vileke alonge uwona wo ung'azi, vileke want'hu wose wahuwile kwombokela kwa uwo. ⁸ Mna yehe andaga hiyo udya ung'azi mna ezaga vileke alonge uwona wo ung'azi. ⁹ Uno wandaga ung'azi we kindedi, ung'azi ukwiza kwe isi no kuwang'azila want'hu wose. ¹⁰ Andaga mwe

Isi naho kwombokela yehe, Mnungu aumbaga isi, mna want'hu we isi waswesa kumkombaganya.

¹¹ Ezaga mwe isi yakwe mwenye mna want'hu we isi yakwe hawamhokele. ¹² Mna wadya wamhokele na kudihuwila dizina dyakwe, awenk'haga udahi kunda wana Mnungu. ¹³ Hawelekwe kimnt'humnt'hu kunda wanda Mnungu hegu kwa miungile ya mnt'hu, mna ni kwa kuunga kwakwe Mnungu.

¹⁴ Yudya Ulosi niyo anda mnt'hu no kwikala kwetu, naswe nekiuona uwedi wakwe utendese, uwedi utendese enga wa Mwana haheina mtuhu enga yehe alaile kwa Tate, kamema uwedi ne ikindedi.

¹⁵ Yohana naakawagambila want'hu ikindedi che zimbuli za yudya Ulosi kwa kubongeela ak-agamba, “Uyo niye nalongaga zimbuli zakwe, ‘Eyuko akwiza kunyuma kwangu mna nakanilon-goela kwaviya andaga uuko, umwo miye nandaga hinati kunda uuko.’ ”

¹⁶ Kulawa mo uwingi we wedi wakwe Mnungu choseni kihokela uvikilwa, akakink'ha suwe uvikilwa ubindile wingi. ¹⁷ Kwaviya Mnungu nakenk'hiza miko kombokela kwa Musa, uwedi ne kindedi neviletwa ni Yesu Kilisito. ¹⁸ Hahali mnt'hu amuonaga Mnungu lupisi lwolwose, ila Mwana haheina mtuhu enga yehe eli Mnungu, andile hagihi na Mnungu Tate, niye akigamble mbuli za Mnungu.

*Ulosi wa Yohana Mbatizi
Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18*

¹⁹ uno nuwo uwona ulavigwe ni Yohana mwo Wayahudi wawasigiilaga walava nt'hambiko

hamwenga na Walawi kulawa Yelusalemu waite kwa Yohana wakamuuze, “Weye ni weye ani?”
20 Yohana halemele kuwahitula, awagambilaga haheina kifiso akawagamba, “Miye hiyo Kilisito.”
21 Niyo wamuuzza, “Haluse weye ni weye ani? Weye niweye Eliya.” Niyo awahitula, “Miye hiyo Eliya.” Niyo wamuuzza vituhu, “Haluse ni weye yudya mlotezi?” Niyo awagamba, “Hiyo miye.”
22 Naho niyo wamuuzza, “Haluse weye ni weye ani? Uleke kikawagambile wadya wakisigiile. Weye mwenye wakegamba ni weye ani?”
23 Yohana niyo awahitula kugamba, “Miye ni yudya alongaga Mlotezi ywa Mnungu Isaya zimbuli zangu kugamba,
 ‘Izwi dya mnt’hu akubongeela kwe nyika.

Ichululeni sila ya Zumbe.’ ”
24 Na wadya wasigiilwe nawatumigwa ni Mafalisayo.
25 Niyo wamuuzza kugamba, “Nii wabatiza want’hu uneva weye hiyo Kilisito, naho hiyo Eliya hegu yudya mlotezi?”
26 Yohana niyo awahitula, “Miye nabatiza kwa mazi mna mgati mwenyu eyaho akimale uyo nyuwe hemwimmanyize.
27 Yehe eza kundayuma kwangu mna miye hiwagilwe mbwitu kuhambunga luzigi lwe vilatu vakwe.”
28 Mbili izi zalailaga Besania ng’ambu yo mto Yolodani, kudya andagaga Yohana akabatiza.

Yesu niye ngoto ywa Mnungu

29 Zuwa ditimile Yohana niyo amuona Yesu eza kwakwe, niyo agamba, “Kauleni, Mwanangoto ywa Mnungu ikuusa wavu we ino isi.
30 Uyu ni

yudya nandaga halonga izimbuli zakwe, ‘Eyuko akwiza kunyuma kwangu mna ni mkulu kujink’ha miye Kwaviya na kanda uuko kukon-gela miye hinati nelekwe.’³¹ Naho miye hyam-manyize, mna ni kwa kuunga Izilaeli wammanye, nivo valekile heza kubatiza want’hu kwa mazi.”³² Naho Yohana nakalonga uwona kugamba, “Nehimuona Muye ywa Mnungu akaseela kulawa kwe mbingu enga suwa, no kukima mwa Yesu.³³ Naho miye hyammanyize, mna yudya aniletile miye nibatize want’hu kwa mazi nie anigamble, ‘Yudya ukuunga unamuwone Muye akaseela na kumkima hamwenga na kwikala mwakwe, uyo niye akubatiza kwa Muye ywa Mnungu.’ ”³⁴ Naho na kagamba, “Miye mwenye hiona naho nalonga uwona kugamba uyu niye Mwana Mnungu.”

Wana mp’hina wa nk’hongo wa Yesu

³⁵ Zuwa ditimile Yohana andaga kakimala naho hamwenga na wanamp’hina wakwe waidi.³⁶ Yohana naakamkaula Yesu umwo andile akagenda niyo agamba, “Kaula uyu nuyo Mwanangoto ywa Mnungu.”³⁷ Wadya wanamp’hina wakwe waidi weze weve ivo alongile, niyo wamtimila Yesu.³⁸ Yesu niyo ahituka no kuwaona wamtimila, niyo awagamba, “Mwaungai?” Niyo wamgamba, “Labi, nuko kugamba mhinizi wekalahi?”³⁹ Niyo awahitula, “Soni mkaule.” Niyo waita, nokuhaona hadya akwikala niyo wasindanya naye msi wose, naho neinda yabula saa mlongo nekisingi.⁴⁰ Anduleya nduguye dya Simoni Petulo andaga

yumwenga ywa wadya waidi wamwivile Yohana niyo wamtimila Yesu. ⁴¹ Bosi, niyo Anduleya amzungula mkuluwe Simoni niyo amgamba, “Kimuona Masiha.” Uyo niye Kilisito Mlokozi. ⁴² Niyo amwigala kwa Yesu. Yesu niyo amkaula no kummgamba, “Weye niwe Simoni Mwana Yohana. Weye nowitangwe Kefa.” Nuko kugamba kwa Kigiliki, Petulo hegú “iwe”.

Yesu awetanga Filipo hamwenga na Natanaeli

⁴³ Zuwa ditimile Yesu aonaga vedi aite Galilaya, kudya ambwiilaga Filipo niyo amgamba, “Nitimile.” ⁴⁴ Filipo andaga mkaya ywa Betsaida, mzi ukwo wakwikala Anduleya hamwenga na Petulo. ⁴⁵ Filipo niyo ambwiila Natanaeli niyo amgamba, “Kimuona yudya Musa alongaga zimbuli zakwe mwe miko naho walotezi nao nawawandika zimbuli zakwe, Yesu Mwana Yusufu mnt’hu wa Nazaleti.” ⁴⁶ Natanaeli niyo auza, “Kint’hu chedi chadahika ivivihi kulawa Nazaleti?”

Filipo naye niyo amgamba, “Soo ukaule,”

⁴⁷ Yesu eze amuone Natanaeli eza kwakwe amgambaga, “Kauleni Muizilaeli we kindedi heina nyambi yoyose.” ⁴⁸ Natanaeli niyo amuuza Yesu, “Weye kunimanya vivihi?” Yesu niyo amhitula, “Nehikuona hasi yo mtini umwo Filipo andile akei kukwitanga.” ⁴⁹ Natanaeli niyo amhitula, “Mhinizi, weye Mwana Mnungu, Seuta ywa Izilaeli.” ⁵⁰ Yesu niyo amgamba, “Kwaviya nehikugamba hikuona hasi ho mtini, nivo vilekile ukahuwila? Nouone mbuli nk’hulu zikujink’ha izi.” ⁵¹ Niyo amgamba, “nawagambilani ikindedi, namuwone ulanga ugubuke, watumigwa wa kwe

mbingu wa Mnungu wakakwela na kuseela mwo
Mwana Mnt'hu."

2

Yesu ahitula mazi kunda divai

¹ Zuwa dya katatu niyo kwanda na ndoza uko Galilaya ko mzi ukwitangwa Kana, nine dya Yesu naye andaga uuko. ² Yesu hamwenga na wanamp'hina wakwe nawalalikwa mwe indoza iyo. ³ Divai ize isile nine dya Yesu niyo amgamba, "Divai yawe isila." ⁴ Yesu niyo amgamba nine, "Mnala, kina mbwai miye na weye? Isa yangu ikei kubula." ⁵ Nine niyo awagamba wandima, "Dyodyose akuunga awagambileni, damanyeni." ⁶ Kwandaga na mabiga mtandatu yakuikila mazi ye kuhaka kuligana na vihendo va Kiyahudi, yadamanywe kwa maiwe, kila dimwenga dikudaha kumema madumu ya mazi yakubula mtandatu kubula mfungate. ⁷ Yesu niyo awagamba, "Memezeni mabiga mazi." Niyo woho nao wayamemeza mazi. ⁸ Niyo awagamba, "Tekeni amazi mmwigiaile seuta," Niyo watenda ivo. ⁹ Yudya seuta eze ayalume yadya mazi yahituke divai naho hamanyize uko ilaire mna wandima nawamanya, wadya wayatahile yadya mazi Yudya seuta niyo amwitanga yudya mlombi, ¹⁰ niyo amgamba, "Want'hu wose wakaga lumwe divai yedi, wakajika ukunywa idya iyedi niho wegale idya iihile, weye kuika divai yedi kubula ivi haluse." ¹¹ Vilagiso ivi va nk'hongo, Yesu avidamanyaga uko Kana ya Galilaya vileke aulavanye uwedi

wakwe utendese. Wanamp'hina wakwe niyo wamhuwila.

*Yesu aikukiza Nyumba ya Mnungu
Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-*

46

¹² Akajika, Yesu na nine na wanduguze, hamwenga na wanamp'hina wakwe, waitaga Kapelinaumu niyo wekala uko mazuwa mageke.

*Yesu mwe Nyumba ya Mnungu
Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-*

46

¹³ Wila wa Wayahudi we Pasaka nounda uhagihi, Yesu niyo akwela kuita Yelusalemu.

¹⁴ Mwe nyumba ya Mnungu niyo aona want'hu wakutaga, ng'ombe, ngoto hamwenga na suwa manga. Naho no kunda na watuhu wakusakanya matundu.

¹⁵ Niyo aluka kube no kudifundika fundo,

no kukonga kuwagulusa kwa kuwatoa wose wandile mwe nyumba ya Mnungu, hamwenga na magoto ne zing'ombe na wadya wandile wakasakanya matundu, niyo ayetila matundu yawe hamwenga nakuzikindula zimeza zawe.

¹⁶ Niyo awagamba wadya nawakataga suwa manga, “Yafosezeni aya, msekitenda nyumba ya Tate kunda hant'hu ha uchuuzi.”

¹⁷ Wanamp'hina wakwe niyo wakumbukila ivo iwandikwe, “Neningilwe ni finju ye nyumba yako.”

¹⁸ Wayahudi niyo wamgamba, “Iki ni kilagiso chani kwa aya ukudamanya?”

¹⁹ Yesu niyo awahitula, “Imoleni Inyumba ino ya Mnungu, miye neni izenge mwa mazuwa matatu.”

²⁰ Wadya wayahudi niyo wamhitula, “Nyumba ino ya Mnungu neizengigwa kwa myaka milongo mine na mtandatu, mna weye wagamba nouizenge kwa mazuwa matatu du?” ²¹ Mna inyumba ya Mnungu andile akaisimuila nu umwili wakwe. ²² Aho eze auyuke wanamp'hina wakwe niyo wakumbukila viya alongaga. Niyo wayahuwila mawandiko ya Mnungu hamwenga na ivo alongaga Yesu.

Yesu kaimanya mioyo ya want'hu wose

²³ Umwo andile Yelusalemu mwo we Pasaka want'hu wengi wahuwilaga dizina dyakwe kwaviya wavionaga vilagiso vingi andaga akavidamanya. ²⁴ Mna Yesu hakehuwilise kwakwe kwaviya nakawamanya wose. ²⁵ Hakwaungigwe mnt'hu yebose ywa kumlongela zimbuli zawe kwaviya yehe mwenye amanyaga zimbuli zi mwe mioyo yawe.

3

Nikodemo amtalamkila Yesu

¹ Handaga na mnt'hu yumwenga ywa Mafalisayo zina dyakwe etangwagwa Nikodemo naho andaga kilongozi wa Wayahudi. ² Amwizilaga Yesu kilo kimwenga niyo amgamba, “Labi, kikumanya weye u mhinizi wizile kulawa kwa Mnungu, kwaviya hahali mnt'hu yebose akudaha kudamanya vihungi ukudamanya weye uneva Mnungu hehamwenga nayehe.” ³ Yesu niyo amgamba, “Nakugambilika ikindedi, mnt'hu hanelekwe kaidi hakudaha kuuona Useuta wa Mnungu.” ⁴ Nikodemo niyo amgamba, “Yadahika

vivihi mnt'hu kwelekwa kaidi uneva kadalahala kale? Neidahike vivihi kwingila mwe inda ya nine niyo elekwa kaidi?”⁵ Yesu niyo amhitula, “Nakugambila ikindedi mnt'hu hanelekwe kwa mazi na kwa Muye Msuntila, hakudaha kwingila ko Useuta wa Mnungu.⁶ Mwili weleka mwili mna Muye weleka Muye.⁷ Usekwehelwa kwa mbuli iyo hugamble kwaviya yaungigwa welekwe malavo ya kaidi.⁸ Muye yavuma ivo ikuunga naho mvumilo wakwe wevika mnaalo hukumanya uko ikulawa na uko ikuita naho ni ivo akuunga mnt'hu elekwe ni Muye Msuntila.”⁹ Nikodemo niyo amhitula Yesu kugamba, “Mbuli izi zadahika ivivihi.”

¹⁰ Yesu niyo amgamba, “Weye umhinizi wa Izilaeli mna zimbuli izi hukuzimanya?¹¹ Nakugambila kindedia, ‘Diya kikudimanya chadilonga, na diya kidione chadilongela uwona, mna uwona wetu hamkuuzumila.’¹² Uneva himigambilani mbuli za mwe isi mna hamhuwile, nomhuwile vivihi nnawagambilani mbuli za kwe mbingu?¹³ Naho hahali mnt'hu akweile kwe mbingu, ila yehe ezile kulawa uko, uyo Mwana Mnt'hu.¹⁴ Enga iviya Musa ainulaga inyoka idya ye shaba mnanga mwo mti kudya kwe nyika, niivo vili kwa Mwana Mnt'hu, naye neenulwe kulanga,¹⁵ vileke kila yumwenga akumhuwila ande na ugima wa ulo na ulo mwa Yehe.¹⁶ Kwaviya Mnungu nakawaungisa want'hu wa mwe isi niyo amwigala Mwanawe heena miyawe vileke kila yumwenga akumhuwila asekwaga mna ande no ugima wa ulo na ulo.¹⁷ Kwaviya Mnungu hamletile Mwanawe mwe isi

vileke awasengele want'hu wa mwe isi, mna keza
vileke isi iyokolwe kwombokela yehe.

18 “Akumhuwila Mwana hakusengelwa,
mna wose hewe kumhuwila wasengelwa kale,
kwaviya hawadihuwile dizina dya Mwana
Mnungu eli ikedu. **19** Naho usengelo wenye
nuuno, ung'azi nowiza mwe isi, want'hu niyo
waungisa ziza no kuulemela ung'azi, kwaviya
yadya udamanyi wawe nounda wiha. **20** Kila
akudamanya yaihile aulemela ung'azi naho
hakwiza kwo ung'azi kwaviya hakuunga
yadya akudamanya yaoneke. **21** Mna yeyose
akudamanya yadya yakumwelela Mnungu eza
kwo ung'azi vileke, yadya akudamanya yaoneke
yadamanywa kwa kumwogoha Mnungu.”

Yesu na Yohana Mbatizi

22 Ize yajike iyo, Yesu hamwenga na
wanamp'hina wakwe waitaga mwe isi ya
Uyahudi, niyo asinda uuko hamwenga na
wanamp'hina wakwe, akabatiza want'hu.
23 Yohana naye andaga akabatiza kint'hu
kukwitangwa Ainoni, hagihi na Salimu kwaviya
nokunda na mazi mengi, want'hu niyo waita
kwakwe vileke wakabatizwe. **24** Ayo yalailaga
umwo Yohana andaga akei kuvugailwa mwe
divugailo.

25 Niyo wahigana. Wanamp'hina wa Yohana
Mbatizi hamwenga na Myahudi yumwenga
mwe mbuli yo kukuka. **26** Waitaga kwa Yohana
niyo wamgamba, “Mhinizi, yudya mwandanye
hamwenga kudya ng'ambu yo mto Yolodani,

Yudya walongaga zimbuli zakwe, abatiza naho want'hu wose waita kwakwe."

²⁷ Yohana niyo awahitula, "Hakudaha mnt'hu kuhokela kint'hu uneva henk'higwe kulawa kwa Mnungu. ²⁸ Nyuwe wenye mwasimuila kugamba miye nehilonga, 'miye hiyo Kilisito Mkombozi mna himlongoela yehe.' ²⁹ Mta mlombigwa niye Mlombi, mna mbwiyyaye dyo mlombi akukin'ha no kumtegeleza, anda na kinyemi kikulu akeva diizwi dyo mlombi. Haluse! Ikinyemi changu kigenyela ³⁰ Yehe aungwa kunda mkulu miye name ninde mdodo."

Ezile kulawa kwe mbingu

³¹ Yehe akwiza kulawa kwe mbingu ni mkulu ywa yose. Yeyose alaile mwe isi ni wa mwe isi, naho alonga zimbuli za mwe isi. Yehe akwiza kulawa kulanga, ekulanga kwa mbuli zose. ³² Yadya ayaone nakuyeva nayo akuyasimuila, naho halali akuzumila yadya akulonga. ³³ Yehe akuuzumila ulosi wakwe, kazumila kugamba, Mnungu ni mkindedi. ³⁴ Yehe asigiilwe ni Mnungu alonga mbuli za Mnungu, kwaviya kenk'higwa Muje ywa Mnungu haheina kihimo. ³⁵ Tate amuongisa Mwanawе naho kamwink'ha vose mwe mikono yakwe. ³⁶ Akumzumila Umwana naande no ugima wa ulo na ulo. Mnt'hu akumlemela Umwana hana ugima, naho naande mwe masulimizo ya Mnungu.

4

Yesu alonga na Mvele we Kisamalia

¹ Mafalisayo na weva kugamba Yesu andaga na wanamp'hina wengi hamwenga nakubatiza kujink'ha Yohana. ² Ikindedi Yesu yemwenye habatize want'hu, mna wanamp'hina wakwe nao nawakabatiza want'hu. ³ Ivo Yesu eze eve ivo nawakalonga alawa Yudeya no kuuya naho Galilaya. ⁴ Naho nevimuunga ombokele Samalia. ⁵ Niyo abula kwo mzi wa Samalia ukwitangwa Sikali, hagihi na udya mgunda wa Yakobo amwink'haga Mwanawe Yusufu. ⁶ Hadya handile ne disima dya Yakobo, kwaviya Yesu na kanda kasokela kwajili ye nt'hambo yakwe, niyo ekala hagihi ne disima. Naho ne inda nomsi. ⁷ Niyo heza mvele we Kisamalia aungaga ateké mazi. Yesu niyo amgamba, “Nink'he mazi ninywe.” ⁸ Wanamp'hina wakwe nawaitaga kwo mzi wakagule nk'hande. ⁹ Yudya mvele we Kisamalia niyo amgamba Yesu, “Inda vivihi weye Myahudi unilombeze miye mvele we Kisamalia amazi yo ukunywa?” Kwaviya Wayahudi na Wasamalia hawakuhangana. ¹⁰ Yesu niyo amhitula, “Wamanyize uwedi ya Mnungu, naho ni ani akukulombeza mazi yo ukunywa, hegú nawe waungile no kumlombeza, heye amazi, hegú nakakwink'ha mazi yo ugima.” ¹¹ Yudya mvele niyo amgamba, “Zumbe, weye huna kint'hu cho kutekela mazi sima nadyo tali, haluse kulavahi amazi ayo yo ugima? ¹² Haluse weye umkulu kujink'ha Tati yetu Yakobo akink'hile idisima idi, niyo yehe mwenye anywa amazi ye disima idi hamwenga na wanawe hamwenga ne mifugwa yakwe yose?” ¹³ Yesu niyo amhitula, “Akunywa amazi aya naaone nk'hilu naho,

¹⁴ Mna mnt'hu akuunga anywe mazi aya yo ugima huunga nimwink'he, heeze aone nk'ilu naho, yadya mazi yo ugima huunga nimwink'he nayatende nchoko za mazi yo ugima zikubwiluka mndani mwakwe, no kwink'hiza ugima wa ulo na ulo.” ¹⁵ Yudya mvele niyo amgamba, “Zumbe nink'he miye mazi ayo nise kunda nk'hilu naho, nisekwiza naho ha vileke niteke mazi.” ¹⁶ Yesu niyo amgamba, “Ita ukamwitange Mgosio wize naye aha!” ¹⁷ Yudya Mvele niyo amhitula, “Hina mgosi.” Yesu niyo amgamba, “Kulonga vedi, ‘Hina mgosi.’” ¹⁸ Kwaviya no kunda na wagosi washano, naho yudya unanaye ivi haluse hiyo ywako, aho kulonga kindedi.” ¹⁹ Yudya mvele niyo amgamba, “Zumbe, naona weye umlotezi. ²⁰ Wakale wetu wavikaga mwo lugulu ulu na nyuwe mwagamba hant'hu hawagilwe kumvikira Mnungu ni Yelusalemu.” ²¹ Yesu niyo amgamba, “Mvele unihuwhile, isa yeza, naho homumvike Tate mwo lugulu ulu, hegū kudya Yelusalemu. ²² Nyuwe mwavikila hemkummanya, suwe chavikila kimmnyize, Kwaviya ukombola walawa kwa Wayahudi. ²³ Mna isa yeza naho ibula, wadya wakuvika kindedi nawamvikile Tate mwe kindedi mwe mioyo. Kwaviya Tate awazungula want'hu enga awo wakumvika. ²⁴ Mnungu ni Muye woho nao wakumvika waungwa wamvike mwe mioyo yawe na kwa kindedi.” ²⁵ Yudya mvele niyo amgamba, “Himanya neeze Masiha akwitangwa Kilisito, uyo aneza naakigambile kila kint'hu.” ²⁶ Yesu niyo amgamba, “Miye hulonga na weye nu uuyo!”

²⁷ Aaho wanamp'hina wakwe wauyaga mna weheelagwa kwaviya Yesu andaga akalonga na mvele, mna hakwandaga na yebose amuuzile kugamba “Waungai?” Hegu nii walonga naye? ²⁸ Yudya mvele niyo aleka idibiga dyakwe, nokuita kwo mzi niyo awagamba want'hu, ²⁹ “Soni mkaule mnt'hu anigambile mbuli zangu zose nidamanye, mafani uyu niye Kilisito.” ³⁰ Niyo wahalawa kwo mzi na kuita kudya eli Yesu. ³¹ Umwo wandile woho wenye, wanamp'hina wakwe wamhembelezaga wakamgamba Mhinizi dya nk'hande. ³² Niyo awagamba, “Miye nnanayo nk'hande hemkuimanya.” ³³ Wanamp'hina wakwe niyo wauzana woho wenye, “Haluse eyuko mnt'hu amwigaile nk'hande?”

³⁴ Yesu niyo awagamba, “Ikande yangu ni ino,” nidamanye yadya “akuunga yudya aniletile niibindilize indima yakwe. ³⁵ Nyuwe hamkulongaga isigala miezi mine vileke kibule mwo uvuni? Mna miye nawagambilani, inulen i meso yenu mkaule migunda, iikwa lumwe kwa kuvuna. ³⁶ Na yudya akuvuna ahokela maliho hamwenga na kukisanya matunda kwa mbuli yo ugima wa ulo na ulo, vileke yudya akuhanda na yudya akuvuna welelwe hamwenga. ³⁷ Kwaviya aho elo ulosi watenda kindedi kugamba, yumwenga ahanda na mtuhu avuna. ³⁸ Miye nehiwasigiila mkavune yadya hamyadamanyile ndima, watuhu nawadaman ya ndima, nanywe mwengila mwe ndima.”

³⁹ Wasamalia wengi wo mzi udya, niyo

wamhuwila kwa yadya alongile yudya mvele kugamba, “Kanigambil zimbuli zangu zose nidamanye.” ⁴⁰ Niyo wadya wasamalia weze waite kwakwe, nawamhembelezesa vileke ekale kwawe. Yehe naye niyo ekala kwawe mazuwa maidi. ⁴¹ Want’hu wengi vitendese, niyo wahuwila kwa mbuli ya udyu ulosi wakwe. ⁴² Niyo wamgamba yudya mvele, “Haluseelo kihuwila naho hiyo kwa yadya ulongile du, mna kiiva suwe wenyenaho chamanya ikindedi mnt’hu uyu nie mlokozi ywe Isi.” ⁴³ Yeze yajike mazuwa maidi niyo ahalawa kudya no kuita Galilaya. ⁴⁴ Kwaviya Yesu ye mwenye nakalonga uwona kugamba, mlotezi hakutologwa kwawe, mwe Isi yakwe ye mwenye. ⁴⁵ Viya eze abule Galilaya wadya want’hu wa Galilaya niyo wamhokela Kwaviya nawazonia mbuli zose Yesu adamanye kudya Yelusalemu mwe wila, Kwaviya wadya nao nawaita kwe wila. ⁴⁶ Niyo abula vituhu mo Mzi wa Kana wandile Galilaya hadya ahitule amazi kunda divai. Nahanda na mkulu yumwenga wa selikali, Mwanawewe na kanda myonge uko Kapelinaumu. ⁴⁷ Uyo eze eve Yesu keza kulawa Uyahudi mpaka Galilaya niyo aita kwake, amlombezaga vileke asele, aite akamhonye Mwanawewe ywa kibwanga, kwaviya na kanda hagihi na kubanika. ⁴⁸ Yesu niyo amgamba, “Haheina kuwona kilagiso na vihungi, hamkudaha kuhuwila.” ⁴⁹ Yudya mkulu wa selekali niyo amgamba, “Zumbe hakeseleza sekwa Mwanangu anabanike.” ⁵⁰ Yesu niyo amgamba, “Keitile, mwanao mgima!”

Yudya mt’hu niyo ahuwila viya Yesu amlongile

niyo atimila sila no kuita kwake. ⁵¹ Viya ndile akei mwe sila, wandima wakwe niyo wambwila na mbuli kugamba, “mwanawe kahona kale udyu unyonge!”

⁵² Eze awauze umuda mwanawe ahonile niyo wamgamba, “Unyonge umleka gulo msi wa saa mfungate.” ⁵³ Aaho ise niyo amanya umuda ni udyu agambilwe na Yesu, “Mwanaao, mgima kahona”. Niyo ahuwila yehe hamwenga na wose wandile mwe nyumba yakwe.

⁵⁴ Icho ni kilagiso cha kaidi adamanye Yesu viya alaile Uyahudi kubula Galilaya.

5

Yesu ahonya mnt'hu hagihi ne dikawa

¹ Niyo handa na zuwa dya kinyemi ya Wayahudi, Yesu nae niyo akwela kwita Yelusalemu. ² Naho Yelusalemu, hagihi ne nk'hili ikwitangwa nk'hili ya ngoto handaga na kawa dya mazi dikwitangwa kwa kiibulania Betisaza, naho nedinda na wazila washano wazunguluke wa kombokela. ³ Naho wanyonge wengi, mant'hunt'hu, viwete na waholole, nawagona mwe ziya zisila zo kombokela. ⁴ Nawakagoja mazi yatibulwe, Kwaviya hamwenga aha mtumwa ywa Mnungu naakeza he dikawa na kuyatibula amazi. Mnyonge ywa nk'hongo kwingila mwa mazi umwo mmazi yakanda yatibulwa naakahona unyonge wowose andile nao. ⁵ Hadya nahanda na mnt'hu andile mnyonge kwa myaka milongo mitatu na mnane. ⁶ Yesu eze amuone yudya agonile, amanyaga kugamba andaga iivo kwa

lupisi lutali, niyo amuuza, “Waunga unde mgima?”

⁷ Yudya mnyonge niyo amhitula, “Zumbe, miye hina mnt'hu akuunga anigele mwe dikawa dya mazi viya mazi yanatibulwa, viya miye heza, kuna mnt'hu mtuhu akunilongoela.”

⁸ Yesu niyo amgamba, “Kimala ketwike kigonelo chako wiite.” ⁹ Ahadya yudya mnyonge niyo anda mgima, aketwika kigonelo chakwe na kugenda, naho zuwa diya nedinda dya kuhumula.

¹⁰ Vilongozi wa Wayahudi niyo wamgamba yudya ahonyigwe, “Dyelo ni zuwa dya kuhumula naho havikuungwa kwa weye kwinula ikigonelo.”

¹¹ Niyo awahitula, “Yudya atendile miye ninde mgima niye anigambile niketwike ikigonelo nigurende.”

¹² Niyo wamuuza, “Mnt'hu uyo akugambilе uketwike wiite ni ani?” ¹³ Mna yudya mnt'hu ahonyigwe andaga hammanyize yudya amhonyile, Kwaviya hadya na handa na want'hu wengi Yesu andaga kahalawa. ¹⁴ Niyo elo Yesu ambwiila Yudya mt'hu mwe nyumba yo kumvika Mnungu, Yesu niyo amgamba, “Kaula kunda mgima, usekudamanya wavu naho, dinase dikakubwiila buli tuhu diihile kujink'ha idi.” ¹⁵ Yudya mnt'hu niyo akeitila nokuwagambilе vilongozi wa Wayahudi mnt'hu amhonyile ni Yesu.

¹⁶ Kwaviya Yesu nakahonya mnt'hu mwe dizuwa dya kuhumula Wayahudi niyo wakonga kumsunk'hasunk'ha. ¹⁷ Yesu niyo awagamba, “Tate adamanya ndima mpaka ivi haluse, miye

name nadamanya.” ¹⁸ Mwe zimbuli izo, vilongozi wa Wayahudi niyo watendesa kuzungula sila yo kumkoma, naho hiyo du kwa mbuli ya kudamanya ndima mwe zuwa dya kuhumula, mna hamwenga na kumwitanga Mnungu ise mwenye, naho nakuketenda kaligana na Mnungu.

Udahi wa Mwana wa Mnungu

¹⁹ Yesu niyo awahitula, “Ikindedi nawagambilani, Mwana hakudaha kudamanya ndima yoyose kwa udahi wakwe, mna idya amwuone Ise akadamanya Kwaviya yadya akudamanya Tate, naayo akuyadamanya Mwana. ²⁰ Kwaviya Tate amuungisa Mwana naho amlagisa yose akudamanya yehe mwenye, naho naamlagise mbuli nk'hulu ikujink'ha izi, nanywe nomwehelwe. ²¹ Enga viya Tate akuuyula want'hu wabanike nakuwatenda wande wagima, iviya iviya Mwana naye awatenda wagima wadyaakuwaunga. ²² Naho Tate hakumsengela mnt'hu yebose mna udahi wo usengelo kamwink'ha Mwana, ²³ vileke want'hu wamwive Mwana enga viya wakumwogoha Tate amwigale Umwana. Mnt'hu heekumwogoha Mwana, hakumwogoha Tate amwigale Umwana.

²⁴ “Namigambilani ikindedi, mnt'hu akuutegeleza ulosi wangu hamwenga nokumhuwila yudya aniletile ana ugima wa ulo na ulo, naho hakwingila mo usengelo mna na ande komboka kulawa ko file kengila ko ugima wa Mnungu. ²⁵ Namigambilani ikindedi, isa yeza, naho ibula, wadya wabanike naweve izwi

dya Mwana wa Mnungu naho wadya wakunga weve nawande wagima. ²⁶ Enga viya Tate kunda ni chotoko cho ugima, kwe sila iifyo kamtenda Umwana naye kunda chotoko cha ugima. ²⁷ Naye niyo amwink'ha Umwana udahi wa kusengela, Kwaviya yehe ni Mwana wa Mnt'hu. ²⁸ Msekwehelwa, Kwaviya isa yeza want'hu wose wandile mwe vikuta naweve izwi dyakwe. ²⁹ Naho nawauyuke, wadya watendile mbuli zedi kwa uuyulo wo ugima, na wadya watendile mbuli zihile kwa uuyulo wo masulumizo.

³⁰ “Hikudaha kudamanya mbuli kwa udahi wangu miye mwenye, nalamula enga viya Mnungu anilagize, naho usengelo wangu miye wa kindedi, Kwaviya hikuzungula yadya huunga miye mwenye mna ya yudya aniletile.

Ukindedi wa Yesu

³¹ “Mbuli zangu nnazilonga miye mwenye, nezinde hiyo kindedi. ³² Mna eyuko mnt'hu akunilongela mbuli zangu, naho miye himanya mbuli ziya akunilongela ni za kindedi. ³³ Nyuwe nomsigila want'hu kwa Yohana naye niyo alonga uwona we kindedi mwe zimbuli zangu. ³⁴ Mna miye hikuholoka uwona uwo wakulonga want'hu, mna nalonga ivi vileke nyuwe myokolwe. ³⁵ Yohana na kanda enga lumuli lukukwela kulangaza, naho nyuwe nomkeikila lumwe kuonela kinyemi ulumuli ulo kwa lupisi. ³⁶ Mna uwona nnanawo miye ni mkulu kujink'ha udya wa Yohana Kwaviya zindima ziya anink'hile Tate nizidamanye zanilongela, naho zalagisa kugamba Tate niye anisigiile miye. ³⁷ Tate

aniletile kalonga kale uwona mwa miye, nyuwe hamnati mmuwone ifuta yakwe, naho hata kwiva izwi dyakwe. ³⁸ Ulosi wakwe haumuli mwe miyo yenyu, Kwaviya nyuwe hamkumhuwila yudya asigilwe ni Tate. ³⁹ Mwakaulisa yadya yawandikwe kwaviya mmanya mndani mwakwe umwo mna ugima wa ulo na ulo. Mawandiko wenyenye wanilongela miye. ⁴⁰ Hamkuunga kwiza kwangu vileke mnde na ugima.

⁴¹ “Hiyo kugamba nazungula kutogolwa kulawa kwa want’hu. ⁴² Mna hiwamanyani kugamba mwe miyo yenyu hamna lukunde kwa Mnungu. ⁴³ Miye hiza kwa udahi wa Tate, mna nyuwe hamkunihokela, mna mtuhu aneza kwe dizina dyakwe yehe mwenye uyo nomumhokele. ⁴⁴ Nomdahe ivivihi kunihuwila nyuwe mkuhokela ukulu kulawa mwenyu, mna hamkuzungula ukulu kulawa kwa Mnungu? ⁴⁵ Msekugamba neniwalongelezeni kwa Tate, eyuko akuwalongelezeni nyuwe, yehe ni Musa yudya nyuwe mkumkawiila. ⁴⁶ Uneva mwamhuwile Musa, hegus nomnihuwila name Kwaviya yehe nakawandika zimbili zangu. ⁴⁷ Mnaalo Kwaviya hamyahuwile yadya awandike Musa, nomhuwile vivihi aya miye hulonga?”

6

Yesu enk’ha nk’hande want’hu magana milongo mishano

¹ Yesu niyo aita gundi ye bahali ye Galilaya.

² Fyo kulu dya want’hu niyo dyamtimila Kwaviya nawaviona vilagiso awadamanyile

wanyonge. ³ Yesu niyo akwela ko lugulu no kwikala uko na wanamp'hina wakwe. ⁴ Wila wa wayahudi ye pasaka neinda ihagihi. ⁵ Yesu niyo enula meso yakwe, eze akaule niyo aona want'hu wengi wakumtimila, niyo amgamba Filipo, "Chakugulahi nk'hande ikuunga iweguse want'hu awa?" ⁶ Nakalonga viya vileke amgeze filipo, Kwaviya ye mwenye nakamanya diya akumgamba adamanye. ⁷ Filipo niyo amhitula, "Hata chandile na matundu yakubula dinali magana maidi, haya kudaha kugula mikate niyo kila yumwenga adye egute." ⁸ Yumwenga wa wanamp'hina wakwe akwitangwa Anduleya mvunawe dya simoni Petulo, niyo agamba, ⁹ "Kuna ndugu ywetu yumwenga anamikate mishano na samaki mbili. Mna ivi navikint'he mbwai mwa want'hu enga awa?" ¹⁰ Yesu niyo awagamba, "Wekazeni want'hu hasi". Kwaviya na handa na mani mengi want'hu niyo wekala hasi, wagosi na wanda wabula elufu shano. ¹¹ Yesu niyo aguha idya mikate nakumtogola Mnungu niyo awenk'ha wadya want'hu wekale hasi hamwenga na viya visamaki viidi kila yumwenga viya vikumkint'ha. ¹² Want'hu wose weze wegute niyo awagamba wanamp'hina wakwe, "Kisanyeni wabesu wasigale kusekwaga kabesu kokose." ¹³ "Niyo waduganya awabesu wadya no kumemeza nt'hangulu mlongo na mbili."

¹⁴ Want'hu weze waone vilagiso viya adamanye Yesu, niyo wagamba, "Ikindedi uyuo ni yudya mlozezi chandile kikagoja." ¹⁵ Yesu eze amanye nawakaunga kumtozeleza vileke ande Zumbe

wawe, niyo ahalawa ikedu nokuita kwo lugulu.

Yesu agenda mnanga mwa mazi

Matayo 14:22-33; Maliko 6:45-52

¹⁶ Ize ibuze nekisingi wanamp'hina wakwe niyo waseleza kuita kwe diziwa. ¹⁷ Niyo wengila kwe ngalawa no kukonga kujink'hanya kuita Kapelinaumu, umuda uo kaziza nakakonga kwingila, Yesu nae na kanda akei kulaila. ¹⁸ Lupisi uo heho kulu nedikavumila, ibahali nayo neikonga kuhilukila. ¹⁹ Wana mp'hina wakwe weze wagambigwe wagendalugendo ukubula maili mnane, niyo wamuona Yesu agenda mnanga mwa mazina ehagihi ne ngalawa, wogohesa. ²⁰ Mna Yesu niyo awagamba, “Ni miye msecogoha.” ²¹ Niyo wanda na kinyemi kikulu no kumhokela mwe ingalawa, lupisi ulo niyo wanda wabula kudya wandile wakaita.

Want'hu wamzungula Yesu

²² Zuwa dya kaidi wadya want'hu wekale nt'hendelo idya ya kaidi nawaona kugamba handaga na ngalawa imwenga du, naho Yesu na kanda haitile na wanamp'hina wakwe, awanamp'hina wakwe nawahalawa woho wenye. ²³ Mna zimashua nt'huhu kulawa Tibelia nazinda hagihi nakubula hadya hant'hu wadile imikate viya Yesu eze amtogola Mnungu. ²⁴ Wadya want'hu weze wabunk'hule Yesu na kanda hahali hamwenga na wanamp'hina wakwe niyo wengila mwe zia zingalawa na kwiita Kapelinaumu kumzungula.

Yesu niye mkate wo ugima

²⁵ Weze wambwile Yesu gundi ye diziwa niyo wamuuza, “Mhinizi, kubula ini uku?” ²⁶ Yesu niyo awahitula, “Nyewe hamkunizungula kwaviya vilagiso hamwenga na vilagiso viya hudamanya, mna mwanizungula kwaviya no mdya imikate niyo mweguta. ²⁷ Msekuidamanyila ndima nk'hande ikubanika mna damanyileni ndima nk'hande heikusila, nk'hande yo ugima wa ulo na ulo ink'hande iyo nomwink'higwe ni Mwana wa Mnt'hu naho Tate Mnungu ye mwenye kalagisa kugamba, kamsagula na kumzumila.” ²⁸ Niyo wamuuza, “Haluse kitende vivihi vileke kidahe kudamanya viya Mnungu akuunga kidamanye?” ²⁹ Yesu niyo awahitula, “Kiya mkuungwa ni Mnungu mdamanye ni kugamba, mumhuwile yudya asigilwe.”

³⁰ Niyo wamgamba, “Noudamanye kilagiso chani kikione vileke kikuuhwile? Noudamanye kint'hu chani? ³¹ Wakale wetu, nawadya nk'hande ikwitangwa mana mwe nyika enga yadya yawandikwe yakulonga, ‘Nakawenk'ha mikate kulawa kwa Mnungu niyo wadya.’ ”

³² Yesu niyo awahitula, “Nawagambileni ikindedi, hiyo Musa awenk'heni imikate kulawa kwo ulanga Tate niye awenk'heni mkate we kindedi kulawa kwo ulanga. ³³ Kwaviya mkate wa Mnungu ni yudya aseele kulawa kwa Mnungu na yehe niye akwink'hiza ugima want'hu wa mwe Isi.”

³⁴ Niyo wamgamba, “Zumbe, kink'he iyo nk'hande mazuwa yose.” ³⁵ Yesu niyo awagamba, “Miye niye nk'hande ikwink'hiza ugima, mnt'hu akwiza kwangu haaone sala naho,

naho yudya akunihuwila haaone nk'hilu naho.
 36 Mna himigambilani, mwaniyona mna mkei hamkuunga kunihuwila. 37 Wadya wose Tate anink'hile naweze kwangu naho yudya akwiza kwangu henimduule kuse. 38 Kwaviya hizile kulawa kwa Mnungu vileke nidamanye yadya huunga miye, mna hiza vileke nidamanye yadya akuunga yudya akisigiile. 39 Viyaakuunga yudya akisigiile ni ivi, 'Nisekumwaza hata yumwenga mwe wadya anink'hile mna vileke niwauyule wose mwe dizuwa diya dyo uheelo. 40 Kwaviya mbuli akuunga Tate ni ino, wose wamuwone umwana no kumhuwila wande na ugima wa ulo na ulo name neniwauyule mwe dizuwa dyo uheelo.'

41 Wayahudi niyo wakonga kun'gung'uzika Kwaviya naakagamba, "Miye ni mkate nizile kulawa kulanga kwa Mnungu." 42 Niyo wauza, "Uyo hiyo Yesu mwana ywa Yusufu? Naho ise na nine hikugamba kiwamanya? Haluse ni mbwai akigamba kaseela kulawa kwa Mnungu?" 43 Mna Yesu niyo awagamba, "Mse kungunguzika, 44 Hahali mnt'hu akudaha kwiza kwangu uneva Tate anitumile miye hamletile kwangu, name nenimuuyule mwe zuwa dyo uheelo. 45 Enga walotezi wa Mnungu viya wawandike, 'Wose nawahinizwa na Mnungu.' Yehe akumtegeleza Tate hamwenga na kuhina kulawa kwakwe, neeze kwangu. 46 Uko nuko kugamba hakuna mnt'hu amuone Tate, mna ni yudya alaile kwa Mnungu, nie amuone kale Tate. 47 Namigambilani ikindedi, akunihuwila ananao ugima wa ulo na ulo. 48 Miye niye nk'hande yo ugima, 49 Tati

zenu na wadya mana kwe dijangwa mna niyo wabanika.⁵⁰ Mna aha hana nk'hande ilaile kwa Mnungu, naho mnt'hu yebose anadya haabanike,⁵¹ Miye niyo ink'hande ilaile kwa Mnungu, Mnt'hu yebose anadya iyo ink'hande neekale ulo na ulo. Naho nk'hande yenyenino, umwili wangu huunga niulave vileke want'hu wose mwe isi wande na ugima.”⁵² Aho wayahudi niyo wakonga kuhihana wenye kwa wenye wakauzana, “Mnt'hu uyu adaha vivihi kukink'ha suwe umwili wakwe kiudye?”⁵³ Yesu niyo awagamba, “Namigambilani ikindedi, hamna udile umwili wakwe Mwana wa Adamu hamwenga na kuinywa isakame yakwe, hamkudaha kunda na ugima mndani mwenyu.”⁵⁴ Wadya wakuudya umwili wangu hamwenga na kuinywa isakame yangu wananao ugima wa ulo na ulo. Naho miye neniwauyule mwe dizuwa dyo uheelo.⁵⁵ Kwaviya umwili wangu niyo nk'hande ye kindedi na isakame yangu nicho cho ukunywa che kindedi.⁵⁶ Wakuudya umwili wangu nakuinywa isakame yangu wekala mndani mwangu name nekala mndani mwawe.⁵⁷ Tate emgima kanisigila miye, miye name ni mgima kwa Tate, Ivi yudya akuunga anidye naende mgima umwangu.⁵⁸ Ino niyo ink'hande ikuseela kulawa kwa Mnungu hiyo enga viya Tati zenyu wadile idya nk'hande niyo wafa, mna akuunga adye ino nk'hande naande mgima ulo na ulo.⁵⁹ Mboli izi nakazilonga mwe nyumba yo kuvikila uko Kapelinaumu.

Mahinizo yo ugima houkusila

⁶⁰ Wanamp'hina wakwe wengi weze weve mabilikizi yakwe niyo wagamba, “Mabilikizi yakwe ni madala, akuunga ayatongele ni ani?”

⁶¹ Mwe umoyo wakwe Yesu niyo abunk'hula kugamba, wanamp'hina wakwe wangunguzika mwe yadya alongile, niyo awagamba, “Haluse ulosi uno umilumizani mwe mioyo? ⁶² Haluse neinde vivihi mkamuona Mwana wa Adamu akwela akaita kudya alawaga? ⁶³ Kikugela ugima ni Muye ywa Mnungu, mnt'hu hana udahi wowose. Mboli nimigambileni nuwo ugima, na Muye ywa Mnungu. ⁶⁴ Mna mwa nyuwe kuna watuhu wakei kuhuwila” Yesu na kanda kamanya kukongela aho nk'hongo yudya hehuwile hamwenga na yudya akuunga amsenge. ⁶⁵ Niyo agendeela ukulonga, “Ivo nivo vilekile hamigambilani, hahali mnt'hu akudaha kwiza kwangu uneva Tate haungile.” ⁶⁶ Mboli iyo niiyo ilekile wengi mwa wanamp'hina wakwe wauye kunyuma waleke kumtimila. ⁶⁷ Yesu niyo awagamba wadya mlongo na waidi, “Togoleni nyuwe nanywe mwaunga mhalawe?” ⁶⁸ Simoni Petulo niyo amhitula, “Zumbe kiite kwaani? Weye una mboli zo ugima wa ulo na ulo. ⁶⁹ Suwe kikuhuwila naho kibunk'hula kugamba weye niwe msuntilwa ywa Mnungu.” ⁷⁰ Yesu niyo amhitula, “Togoleni, miye himisaguleni nyuwe mlongo na waidi mna yumwenga ywenyu ni Mwavu?” ⁷¹ Naakalonga Yuda mwana ywa Simoni Isikaliyote. Yehe na kanda yumwenga mwa wanamp'hina wa Yesu mna niye andile nakaunga amsezenge.

7

Yesu na wanduguze

¹ Akajika Yesu andaga akagenda uko Galilaya, andaga hakuunga akomboka mwo Uyahudi kwaviya Wayahudi nawanda wakamzungula vileke wamkome. ² Naho dizuwa dya kinyemi dya Wayahudi dye viheha nedinda dihagihi. ³ Nduguze niyo wamgamba, “Halawe aha uite Uyahudi, vileke wanamp’hina wako wakaule zindima zako ukudamanya.” ⁴ Kwaviya hahali mnt’hu akuunga adamanye zindima kwa kinyele, mna ye mwenye aunga amanyike. Kwaviya weye wadamanya izimbuli izi, leka want’hu wose wa mwe Isi wakumanye. ⁵ Kwaviya hata wanduguze na wanda hawakumhuwila.

⁶ Yesu niyo awagamba, “Lupisi lwangu ukei kubula, kila lupisi niwedi kwenyu. ⁷ Want’hu wa mwe isi hawakudaha kumihihi, mna waniihia miye, Kwaviya miye nalonga uwona mwa yehe kugamba udamanyi wakwe wiha. ⁸ Nyuwe iteni kwe wila mna miye nikeyi Kwaviya umuda wangu ukei kubula.” ⁹ Yesu nakalonga ivi niyo asigala ukudya Galilaya.

Yesu mwe zuwa dya kinyemi ye vikumbi

¹⁰ Nduguze weze waite kwe wila Yesu nae niyo aita, Mna nakaita kwa kifiso vileke asekuoneka. ¹¹ Wakulu wa wayahudi nawakamzungula kudya kwe wila wakauzana, “E kuhi uyu?” ¹² Want’hu wengi na wanda mwe vibungi wakasimuila zi mbuli zakwe. Wamwenga nawakagamba, “uyuno ni mnt’hu ywedi.” Awatuhu nao niyo wagamba, “Hiyo mnt’hu ywedi Kwaviya

awazaganya want'hu.” ¹³ Mna hahali mnt'hu alongile mwe kieti Kwaviya nawaka wogoha wayahudi.

¹⁴ Mgati mwe wila Yesu niyo akwela no kwingila mwe nyumba ya Mnungu no kukonga kuhiniza.

¹⁵ Wayahudi niyo wehelwa wakagamba, “Uyu kalavai umanyi wa aya yose nae hasomile heusomile?”

¹⁶ Yesu niyo awahitula, “Yano huhiniza hiyo mahinyo yangu, mna lawa kwa Tate aniletile miye. ¹⁷ Mnt'hu akuunga adamanye zimbuli ziya Mnungu akuunga, naamanye uneva aya huhiniza yalawa kwa Mnungu hegú ni yangu miye mwenye. ¹⁸ Mnt'hu akukelongela ye mwenye aunga akeink'he uwedi utendese ye mwenye. Mna yudya akuunga amwinule yudya amletile uyu niwakindedi naho hauhali wiihi mndani mwakwe. ¹⁹ Musa hawenk'heni miko? Mna hahali hata yumwenga mwa nyuwe azitozile. Nii mwaunga mnikome miye?”

²⁰ Idifyo diya dya want'hu niyo dyamhitula, “Una mp'hepo! Uyo akuunga akukome weye ni ani?”

²¹ Yesu niyo awahitula, “Nehidamanya kihungi nyuwe nyose niyo mwehelwa. ²² Musa nakawasigila muwavinile wana wenyu wa kigosi Mna neinda hiyo Musa aungile na wanda Tati zenyu walongole naho mwavinila wana mwe dizuwa dyo kuhumula. ²³ Uneva mwana wa kigosi kavinilwa mwe dizuwa dya kuhumula, vileke miko ya Musa isekubanangwa, nii mwanifila maya Kwaviya nitendile mnt'hu ande mgima mwe zuwa dyo kuhumula? ²⁴ Msekulava

usengelo kwa kukaula kwa kuse mna laveni usengelo kwa kukaula ikindedi.”

Yesu niye Kilisito?

²⁵ Want'hu watuhu we Yelusalemu niyo wagamba, “Yuno hiyo yudya mnt'hu wakunga wamkome? ²⁶ Kauleni alonga mwe kiyeti mna hawakulonga dyodyose. Togoleni, vilongozi wamanya ikindedi kugamba yuno niye Kilisito? ²⁷ Mna Kilisito aneza hahali mnt'hu akuunga amanye uko alaile. Mna suwe chose kimanya kudya akulawa yuno mnt'hu.”

²⁸ Yesu eze enda ahiniza mwe nyumba ya Mnungu niyo alonga kwa izwi kulu, “Ichonk'hindedi kugamba mnimanya miye, na kudya nilaile. Hizile kwa udahi wangu miye mwenye. Yudya anigale miye, yehe ni mkindedi, mna hamummanyize. ²⁹ Mna miye himmanya Kwaviya hisa kulawa kwakwe naho yehe niye aniletile.”

³⁰ Niyo wageza kumgwila, mna hahali hata yumwenga amtozile Kwaviya umuda wakwe nawanda ukei. ³¹ Niyo want'hu wengi mwe difyo diya wamhuwila na kulonga, “Aho aneza Kilisito, naadamanye vilagiso vingi enga ivi adamanye yuno?”

Asikali wasigilwa wakamgwile Yesu

³² Mafalisayo niyo weva viya want'hu wakungungula mwe mbuli izi za Yesu, niyo woho hamwenga ne wakulu wa walava nt'hambiko wasigila wamizi we nyumba ya Mnungu uleke waite wakamgwile Yesu. ³³ Yesu niyo alonga, “Usigala lupisi mdodo wa kunda na nyuwe,

nikakuheza nenite zangu kwa yudya aniletile.
³⁴ Namunzungule mna hamnione, kwaviya hamkudaha kwiita kudya huunga ninde.”

³⁵ Niyo wayahudi wauzana, “Ni kuhi uko aite, uko hekimuwone? Haluse aunga aite kwe mizi ye Wagiliki kudya want'hu wetu wakwikala nakuwahiniza Wagiliki? ³⁶ Nivo naakagaaze umwo akagamba, nomnizungule mna hamnione naho homdahe kwiita kudya huunga niite?”

Vizuto va mazi ya ugima

³⁷ Mwe zuwa dya uheelo, zuwa diya kulu mwe zuwa dya kinyemi, Yesu niyo akimaala alonga kwa izwi kulu, “Mnt'hu yudya ane nk'hilu eze kwangu anywe. ³⁸ Enga viya iwandikwe, ‘Yudya akunihuwila, vizuto va mazi yo ugima navilawe kulawa mndani mwakwe.’ ” ³⁹ Yesu naka-longa ivi kwa mbuli ye Muye ywa Mnungu, yudya wadya wakumhuwila nawamhokele. Mwe lupisi kiya Muye na kanda akei kwiza kwaviya Yesu na kanda akei kutogoleswa ni Mnungu.

Kuchakukana kwa want'hu

⁴⁰ Want'hu wamwenga naweva viya alongile niyo walonga, “Mnt'hu uyu, kindedi ni Mlotezi.”

⁴¹ Want'hu watuhu niyo wagamba, “Uyu ni Kilisito!” Mna watuhu niyo wagamba, “Vyadahiika Kilisito kulawa Galilaya? ⁴² Mawandiko wakigambila, Kilisito naalaile mwo lukolo lwa Zumbe Daudi naho neelekigwe Betelehemu mzi ekalaga Daudi.” ⁴³ Niyo handa na kupangana kwa want'hu kwa mbuli yakwe Yesu. ⁴⁴ Watuhu nawakaunga kumgwila, mna hahali amtozile.

Kuswesa kuhuwila kwa Vilongozi wa Wayahudi

⁴⁵ Wadya wamizi wa nyumba ya Mnungu wasig-ilwe weze wauye, wakulu wa walava nt'hambiko hamwenga na Mafalisayo niyo wawauza, “Nii hammwigale?”

⁴⁶ Wadya wamizi wa Nyumba ya Mnungu niyo wahitula, “Hahalailaga hata mnt'hu yumwenga akulonga enga mnt'hu uyu!” ⁴⁷ Mafalisayo niyo wawauza, “Hata nyuwe mwazaganywa?”

⁴⁸ “Nyewe mummanyia yeyeso mwe Vilongozi hegu mwe Mafalisayo akumhuwila yehe?

⁴⁹ Want'hu wano hawamanyize miko ya Musa, waligitwa ni Mnungu!” ⁵⁰ Mwe wadya mafalisayo, Nikodemo andagaaho, yudya aitaga kwa Yesu, niyo awagambilala weyawewe, ⁵¹ “Mwe miko ya kwetu hakikudaha kumsengela mnt'hu uneva kikei kumtegeleza na kumanya idyo adamanye.”

⁵² Niyo wamhitula, “Weye nawe kulaila Galilaya? Kaula mo Mawandiko Akukile naho nauone hahali mlotezi ezile kulawa Galilaya.”

⁵³ Niyo kila yumwenga aita kwakwe.

8

Mvele agwiligwe kwo uhabwasi

¹ Yesu niyo aita ko Mnima lwe Mizeituni.

² Mtootondo, niyo auya naho kwe Nyumba ya Mnungu. Want'hu wose wamzungulukaga niyo yehe ekala hasi no kukonga kuwahiniza.

³ Wahinizi we miko hamwenga na Mafalisayo niyo wamwigaila mvele agwiligwe akadamanya uhambwasi, niyo wamkimalisa hameso ya want'hu wose. ⁴ Niyo wamgamba Yesu, “Mhinizi,

mvele uyu kagwiligwa akadamanya uhabwasi.
⁵ Mwe miko yetu Musa kakigamba, mvele enga uyu aungigwa atoigwe maiwe mpaka abanike. Weye wagaaze?” ⁶ Nawalonga ivi kumtegela Yesu vileke wamlongeleze. Mna yehe niyo afunamaga hasi niya akonga kuwandika hasi na kadole kakwe.

⁷ Weze wande wakagendeela kumuza maswali, Yesu akimaalaga nakuwagamba, “Mnt’hu yeyose mwenyu heena wavu ande ywa nk’hongo kumduila iwe.” ⁸ Niyo afunama naho nakuwandika hasi. ⁹ Weze weve ivi, wose niyo wahalawa, yumwe yumwe wakakongela wadala vilongozi. Yesu niyo asigala ekedu na yudya mvele endile akei kakimala. ¹⁰ Yesu niyo akimaala, amgamba yudya mvele, “Wekuhi? Hasigale hata yumwenga akukulongeleza?”

¹¹ Yudya mvele niyo amhitula, “Zumbe hawahali.”

Yesu niyo agamba, “Vedi. Hata miye hikukusengela keitile, mna unasekudamanya wavu naho.”

Yesu ung’azi we isi

¹² Yesu niyo alonga vituhu na Mafalisayo, “Miye niye ung’azi we isi.” Niyo agendeela, “Yudya akunitimila na ande na ung’azi wa ugima naho haagendele mwo lwiza.”

¹³ Mafalisayo niyo wamgamba, “Weye walava uwona wako mwenye, na izo ukukelongela uwona hiyo za kindedi.”

¹⁴ Yesu niyo awahitula, “Hata nnakelongela uwona mbuli idya hukelongela ni kindedi, Kwaviya himanya kudya hulawa na kudya huita.

Nyuwe hammanyize kudya hulawa hamwenga na kudya huita. ¹⁵ Nyuwe mwasengela kimnt'humnt'hu, miye himsengele mnt'hu yeyose. ¹⁶ Mna uneva nnadamanya ivo, usengelo wangu nounde wakindedi. Kwaviya miye hikedu, Tate yudya anigale e hamwenga na miye. ¹⁷ Iwandikwa mwe miko yenyu kugamba, ‘Uneva want'hu waidi wanalava uwona ukuligana, icho wakulonga, ni kindedi.’ ” ¹⁸ “Nalonga uwona wa miye mwenye, Tate yangu nae anigale anilongela uwona.”

¹⁹ Niyo wamuuzza, “Iso eihi?”

Yesu niyo awahitula, “Hamnimanyize miye naho hamummanyize Tate. Mwanimanyize miye hata Tate hegu nomummanyana.”

²⁰ Yesu nakalonga yose aya viya andile akahiniza mwe Nyumba ya Mnungu. Mwe chumba kikuikigwa ikindolo cha malavo Naho hahali hata yumwenga amgwiile Kwaviya umuda wakwe no unda ukei kubula.

Hamkudaha kuita kudya miye huita

²¹ Yesu niyo alonga nao vituhu, “Nenihalawe nanywe nomnizungule, mna nomfe mwo wavu wenyu. Hamkudaha kuita kudya miye huita.”

²² Vilongozi wa Wayahudi niyo wagamba, “Agamba hakikudaha kuita kudya akuunga aite, haluse kigambe aunga akekome yehe mwenye?”

²³ Yesu niyo awahitula, “Nyuwe ni wa aha he isi, mna miye hisa kulawa kulanga kwa Mnungu. Nyuwe mwalawa mwe isi ino mna miye hiyo wa ino isi. ²⁴ Ivo nivo vilekile hamigambilani nomfe kwo wavu uwo mnanawo, naho

nomfe mwo wavu wenyu uneva hamkuhuwila kugamba, ‘Miye ni Yehe.’ ”

²⁵ Niyo wamuza, “Weye ni ani?”

Yesu niyo awahitula, “Idiya nawagambilani kukongela aho nk’hongo. ²⁶ Nnanazo mbuli nyingi za kulonga mwa want’hu wose wamwe isi, na za kuwasengela nyuwe, yudya anigale miye yehe ni Mkindedi. Naho nawagambila want’hu diya nivile kulawa kwakwe.”

²⁷ Hawabunk’hule kugamba Yesu nakawagambila mbuli ya Ise. ²⁸ Yesu niyo awagamba, “Mnamwinula Mwana wa Mnt’hu nommanye, ‘Miye niye Yehe.’ Naho nommanye hikudamanya mbuli yoyose kwa udahi wangu miye mwenye, mna nalonga dia Tate anisigiile nnonge. ²⁹ Naho yudya anigale miye e hamwenga na miye, hakanasa nikedu, Kwaviya nadamanya mbuli ziku mbwedeza.” ³⁰ Want’hu wengi wevile Yesu viya naakasimuila, niyo wamhuwila.

Mwana ywa Mnt’hu naawaikeni nyuwe vilekelwa

³¹ Yesu niyo awagambila wadya Wayahudi wakumhuwila, “Mnayazumila amahinizo yangu, nomnde wanamp’hina wangu kindedi, ³² naivo nommanye ikindedi, naho icho ikindedi, nekimi-ikeni vilekelwa.”

³³ Niyo wamhitula, “Suwe ni welekwa wa Ibulahimu, naho hakinati kinde watumwa wa mnt’hu yeyose. Nii ukagamba, ‘Nomnde walekelwa?’ ”

³⁴ Yesu niyo awagamba, “Namigambilani ikindedi, kila mnt’hu akudamanya wavu ni mtumwa wo wavu. ³⁵ Mtumwa hi mwana wa

mwe kaya mazuwa yose, mna mwana mwelekwa yehe ni wa umudya mndani mazuwa yose. ³⁶ Uneva Mwana anawatenda mnnde vilekelwa, nomnde vilekelwa kindedi. ³⁷ Hiwamanyani nyuwe ni cheleko che Ibulahimu, mna mwaunga mnikome, Kwaviya hamkuyaunga mahinyo yangu. ³⁸ Nalonga diya Tate anilagise, mna nyuwe mwadamanya diya mgambilwe ni tati yenu.”

³⁹ Niyo wamhitula, “Tati yetu ni Ibulahimu.”

Yesu niyo awahitula, “Uneva mwandile wana Ibulahimu, hegú mwadamanye zimbuli enga ziya adamanye. ⁴⁰ Yose nidamanye, nikumigambilani kindedi nivile kulawa kwa Mnungu mna mwaunga mnikome. Ibulahimu hadamanye mbuli enga izi! ⁴¹ Mwadamanya mbuli enga ziya tati yenu adamanye.”

Niyo wamhitula, suwe hachelekwe mwo uhabwasi. “Kina Tate yetu yumwenga du niye Mnungu. Suwe naswe kiwana wakwe wa kindedi.” ⁴² Yesu niyo awagamba, “Mnungu andile tati yenu kindedi, hegú nomniunga kwaviya nalawa kwakwe naho hiza. Hizile miye mwenye mna yehe niye aniletile. ⁴³ Nii hamkukombaganya diya hulonga? Kwaviya hamkuunga kwiva ulosi wangu. ⁴⁴ Nyuwe wana wa tati yenu Mwavu, naho mwaunngisa kuyatimila yadya tati yenu akuyaunga. Kukongela nk'hongo na kanda mkomi, naho akei ande mwe kindedi, Kwaviya hamna ikindedi mndani mwakwe, kwaviya aho akalonga uudant'hi, alagisa viya eli, kwaviya yehe mwenye ni mdant'hi na tate wo udant'hi. ⁴⁵ Name Kwaviya nalonga ikindedi nivo vikuleka hamkunihuwilà.

⁴⁶ Ni yuhi mwa nyuwe akudaha kulagisa kugamba miye hidamanya wavu? Miye nnalonga ikindedi nii nyuwe hamkunihuwila? ⁴⁷ Mnt'hu ywa Mnungu eva yadya ya Mnungu, Mna nyuwe hamkwiva Kwaviya hiyo wa Mnungu.”

Yesu na Ibulahimu

⁴⁸ Wayahudi niyo wamhomola Yesu wakagamba, “Haluse suwe hakikulonga ikindedi kugamba weye hwi Msamalia naho una mp'hepo?” ⁴⁹ Yesu niyo awahitula, “Miye hina mp'hepo. Namtunya Tate, mna nyuwe hamkunitunya. ⁵⁰ Mna miye hikuzungula ukulu, eyuko akuzungula ukulu uwo, niyehe akuunga asengele. ⁵¹ Ikindedi namigambilani, mnt'hu aneva yadya hulonga haabanike chu.”

⁵² Mna Wayahudi niyo wamgamba, “Haluse kibunk'hula kugamba una mp'hepo iihile. Ibulahimu kabanika hamwenga na walotezi wose mna weye wagamba, Mnt'hu anatoza mahinizo yako haabanike chu.” ⁵³ Weye umkulukujink'ha tati yetu Ibulahimu abanike. Na walotezi wose wa Mnungu wabanika, weye waketenda niwe ani? ⁵⁴ Yesu niyo amhitula, “nakeink'ha ukulu miye mwenye, nt'hunyo yangu hiyo kint'hu, akunitunya ni Tate, yudya nyuwe mkugamba Mnungu ywenyu. ⁵⁵ Naho nyuwe hamummanyize mna miye himmanya, nnagamba himmanyakize neninde mlulimi enga nyuwe, mna miye himmanya naho hitoza ulosi wakwe. ⁵⁶ Tati yenu Ibulahimu na kanda na kinyemi kikulu, Kwaviya akuunga adione dizuwa dyo kwiza kwangu naho niyo adiona

na kwelelwa.” ⁵⁷ Wayahudi niyo wamgamba, “Weye ukei kubuza myaka milongo mishano mna kumuwona Ibulahimu!”

⁵⁸ Yesu niyo awagamba, “Ikindedi nawagambileni,” “Ibulahimu umwo andaga akei kwelekwa, ‘Miye ni aho’.” ⁵⁹ Niyo walogota maiwe vileke wamtoe, Yesu niyo akefisa nakufosa mwe nyumba ya Mnungu no kuhalawa.

9

Yesu ahonya mnt'hu elekwe mant'hunt'hu

¹ Umwo Yesu andile akomboka, amuwonaga mnt'hu andaga mant'hunt'hu kukongela kwelekwa kwakwe. ² Wanamp'hina wakwe niyo wamuuzza, “Mhinizi, mnt'hu uyu na wadya wamweleke ni yuhi adamanye wiihi vilekile akalekwa mant'hunt'hu?”

³ Yesu niyo ahitula, “Yuno hadamanye wihi naho hata wadya wamweleke. Mna ivi vilaila vileke ndima za Mnungu zioneke. ⁴ Naho yaungigwa kizidamanye zindima zakwe yehe akisigiile kukei nomsi, kilo cheza naho mnt'hu haadahe kudamanya ndima. ⁵ Lupisi nili mwe isi, miye ni ung'azi we isi”

⁶ Eze ajink'he kulonga ivo, niyo atwa mate hasi, adamanya nt'hope kwa yadya mate, amhaka int'hope idya mwa meso, yudya andile nt'hunt'hu.

⁷ Niyo amgamba, “Ita ukahake mwe dibilika dya Siloamu.” Zina Siloamu ni ulosi wa Kiibulania, nuko kugamba, “Atumigwe.” Basi niyo aita nao kuhaka mazi, niyo auya meso yakwe yaona.

⁸ Want'hu we haguhi naye na wadya wamuwone kale viya endile hakuona, naho viya endile

mlombezi, niyo wauza, “Haluse yuno hi yudya endile akekala na kulombeza?”

⁹ Watuhu niyo wagamba, “Hiyo yehe mna kakaeiga du.”

Mna yehe mwenye niyo agamba, “Miye ni yehe.”

¹⁰ Niyo wamgamba, “Kutenda vivihi vilekile ukaona?”

¹¹ Yehe niyo awahitula, “Mnt'hu yudya akwittangwa Yesu nakadamanya nt'hope, niyo anihaka mwe meso, anigamba, ‘Ita Siloamu ukahake.’ Niyo naita nahaka mazi vatenda naona.” ¹² Niyo wamgambila, “E kuhi uyo?”

Yehe nae niyo awahitula, “Miye himanyize.”

Mafalisayo wauza mbuliya kuhonyigwa mnt'hu tunt'hu

¹³ Niyo wamwigala kwe Mafalisayo yudya endile hakuona. ¹⁴ Naho na inda mwe zuwa dya Kuhumula viya Yesu adamanye ziya nt'hope na kumgela yudya mnt'hu akanda aona. ¹⁵ Mafalisayo niyo wamuza vituhu viya vendile niyo meso yakwe yanda yaona. Yehe niyo awagamba, “Nakanigela nt'hope mwe meso niyo nahaka mazi valekile ivi haluse naona.”

¹⁶ Mafalisayo watuhu niyo wagamba, “Mnt'hu uyo halaile kwa Mnungu, kwaviya hakuitoza miko ya zuwa dya kuhumula.”

Mna watuhu niyo wauza, “Yadahika vivihi mnt'hu mta wiihi kudamanya vilagiso va vihungi?” Niyo woho wenyewe wanda wapangana.

¹⁷ Mafalisayo niyo wamuza vituhu uyo mnt'hu endile matunt'hu, “Togola, we mwenye wamgaze mnt'hu uyo akufumbule ameso yako?”

Niyo awagamba, “Mnt’hu uyo ni mlotezi!”

¹⁸ Vilongozi wa Wayahudi niyo wenda hawakuhuwila kugamba mnt’hu uyo andaga hakuona mpaka weze wawetange wadya wamweleke. ¹⁹ Niyo wawauza kugamba, “Yuno niye mwana wenyu mkugamba nakelekwa hakuona? Inda vivihi inde aona?”

²⁰ Welesi wakwe niyo wawahitula, “Suwe kimanya yuno niye mwana wetu, naho kimanya nakelekwa matunt’hu. ²¹ Mna inda vivihi akanda aona, suwe hakimanyize, naho hakimanyize uyo atendile akaona. Muuzeni yehe mwenye, Kwaviya yehe ni mnt’hu mkulu naawagambileni!” ²² Welesi wakwe nawalonga ivo Kwaviya nawakawogoha vilongozi wa Wayahudi Kwaviya vilongozi awo nawagambilana kugamba, mnt’hu yeyose analonga kugamba Yesu ni Kilisito naaguluswe mwe nyumba ya Mnungu. ²³ Nivo vilekile welesi wakwe wakalonga, “Ni mnt’hu mkulu muuzeni yehe mwenye.”

²⁴ Niyo wamwitanga kaidi yudya andile nt’hunt’hu, niyo wamgamba, “Mwink’he uwedi utendese Mnungu, ulonge kindedi! Suwe kimanya mnt’hu uyo ni mta wavu.” ²⁵ Yudya mnt’hu niyo awahitula, “Uneva yehe ni mta wavu miye himanyize, himanya mbuli imwenga, nehinda nt’hunt’hu mna ivi haluse naona.”

²⁶ Basi niyo wamuuzza, “Nakakudamanyila mbwai? Nakakugubula meso vivihi yani?”

²⁷ Niyo awahitula, “Himigambilani, mna hamkunihuwila. Kwa mbwai mwaunga kwiva

naho vituhu? Nyuwe nanywe mwaunga mwindé wanamp'hina wakwe?"

²⁸ Niyo wamhomola kugamba, "Weye u mwanamp'hina wakwe! Suwe ki wanamp'hina wa Musa. ²⁹ Suwe kimanya Mnungu nakalonga na Musa, mna yudya hakimmanyize uko alaile!"

³⁰ Yudya mnt'hu niyo awahitula, "Mbuli iyo ni ya kwehelesa! Nyuwe hammanyize uko alaile mna katenda meso yangu yande yaona!

³¹ Kimanya kugamba Mnungu hakuwategelaza wata wavu, awategeleza want'hu wakumwogoha Mnungu na kudamanya yadya akuunga.

³² Kukongela nk'hongo ye isi hakinati kive kugamba kuna mnt'hu agubule meso ya mnt'hu elekwe matunt'hu. ³³ Uneva mnt'hu uyo halaila kwa Mnungu, heedahile kudamanya mbuli yoyose."

³⁴ Niyo wamhitula, "Weye nokwelekwa na kukuila mo wavu! Ivi wadaha kukihiniza suwe?" Niyo wamgulusa kuse.

Utunt'hu wa kimuye

³⁵ Yesu niyo eva kugamba wamgulusa mwe nyumba, umnt'hu yudya amhonyile, eze amuone, niyo amuuza, "Weye wamhuwila Mwana wa Mnt'hu?"

³⁶ Yudya mnt'hu niyo amhitula, "Zumbe, ni yuhi uyo vileke nimhuwile?"

³⁷ Yesu niyo amhitula, "Kumuwona, naho yudya akulonga na weye ivi haluse ni yehe!"

³⁸ Yudya mnt'hu niyo amvika nokumgamba, "Zumbe, nahuwila." ³⁹ Yesu niyo agamba, "Miye hisa umu mwe isi kwa mbuli ya

usengelo wadya hewekuona waone, na wadya wakuanyanya kugamba waona wande mant'hunt'hu.” ⁴⁰ Mafalisayo watuhu wandile hamwenga na yehe niyo weva viya alongile, niyo wamgamba, “Haluse wakigamba suwe naswe kimant'hunt'hu?”

⁴¹ Yesu niyo awagamba, “Mwandile mant'hunt'hu heguamwandile no uwavu mna mwagamba ‘Chaona’ ivo elo uwavu wenyu wekala.”

10

Mliganyo wa mdimi

¹ Yesu niyo awagamba, “Ikindedi namigambilani, yehe hekwingila mwe nk'hilli yo mngó we zingoto mna ombokela kunk'handá uyo ni mbavi naho ni mhoki. ² Akwingila mo lwivi yehe ni mdimi we zingoto. ³ Mwamizi amkomoeala mdimi Kwaviya ngoto zammanyá dizwi dyakwe, naho Kwaviya kazimanya amazina yawe azitanga no kuzigala kuse. ⁴ Yanafosa kuse amagoto yakwe yose alongola na magoto yamtímla Kwaviya yamanya izwi dyakwe. ⁵ Mtakwiza hazikum-tímla kwaviya hazimmanyize diizwi dyakwe.” ⁶ Yesu nakawagambila mliganyizo uwo, mna woho hawakombaganye imbuli iyo awagambile.

Yesu Mdimi Ywedi

⁷ Yesu niyo awagambila vituhu, “Ikindedi nawagambilani, miye nie ulwivi lwa magoto. ⁸ Wose wanilongoele ni wabavi naho ni wahoki, naho magoto hayawewe. ⁹ Miye nulo umnango. Mnt'hu akuunga engile kwa kombokela miye

naahone, naaingile nakufosa naho naapate nk'hande. ¹⁰ Mbavi aneza eza vileke abawe, achinje, hamwenga na kubananga, miye hiza vileke wande na ugima naho wande nao wakubanikaluka.

¹¹ “Miye nie mdimi wedi, mdimi ywedi adaha kulava ugima wakwe kwajili yamagoto yakwe. ¹² Mnt'hu akulihwa hiyo mdimi, Kwaviya yehe zingoto hiyo zakwe, anayaona magwema yeza azileka zingoto nokunyilika. Naho digwema dyazigwila na hamwenga nakuzimwaganisa. ¹³ Yehe anyilika kwaviya ni mnt'hu ywa kulihwa naho mbuli ye zingoto hiyo kint'hu kwakwe. ¹⁴ Miye nuyo mdimi ywedi, wadya wakwangu hiwamanya, wadya awangu wanimanya miye. ¹⁵ Enga viya Tate akunimanya, miye name nammanya. Miye naulava ugima wangu kwa mbuli ye zingoto. ¹⁶ Naho nnanazo ngoto nt'huhu zandile hiyo zo umngo uno zoho nazo naungigwa nizilete, naho nezive mluzi wangu. Naho nakunde na fyo dimwenga na mdimi yumwenga.

¹⁷ “Ivo elo niivo vilekile Tate akaniungisa, kwaviya naulava ugima wangu akajika nauguha naho vituhu. ¹⁸ Hahali mnt'hu akuulava ugima wangu mna ni miye mwenye. Name nnanawo udahi wakuulava, nnanawo udahi wa kuuguha naho vituhu. Mwiko uwo nehiink'higwa ni Tate.”

¹⁹ Nia kwanda na kupangana mwe wayahudi kwa mbuli ye yadya Yesu alongile. ²⁰ Awengi wawe niyo wagamba, “Uyu ana mp'hepo iihile naho mhezi! Mwamtegeleza wai?”

²¹ Watuhu niyo wagamba, “Ulosi uwo hiyo wa mta mp'hepo iihile, haluse mp'hepo iihile yadaha

kumtenda mnt'hu aone?”

Yesu alemelwa

²² Kudya Yelusalemu no kunda na zuwa dya kinyemi ya kukumbukila ukuki we nyumba ya Mnungu naho neinda ni mwe nyota. ²³ Yesu andaga akagenda mwe nyumba ya Mnungu mwe ukumbi ya Sulemani. ²⁴ Wayahudi niyo wamzunguluka wakamgamba, “Haluse noukigele nk'huswank'huswa mpaka ini? Uneva weye niwe Kilisito Mkombozi hake kigambile ikindedi.” ²⁵ Yesu niyo awahitula, “Nehiwagambila mna nyuwe hamkunihuwila, ndima izi hudamanya kwa zina dya Tate niizo zikunilavila uwona. ²⁶ Mna nyuwe hamkuunga hamkunihuwila Kwaviya hiyo ngoto zangu. ²⁷ Zigoto zangu zawiva mluzi wangu, miye hizimanya zoho nazo zanitimila. ²⁸ Miye name nazink'ha ugima wa ulo na ulo, nazo hezibanike, naho hahali mnt'hu akuunga azipokole kulawa mwe mikono yangu. ²⁹ Tate anink'hile awant'hu awa ni mkulu kujink'ha wose. Naho hahali mnt'hu akudaha kuwaguha kulawa mwe mikono ya Tate. ³⁰ Miye na Tate ni kitu kimwenga.”

³¹ Wayahudi niyo walogota maiwe vituhu vileke wamtoe. ³² Yesu niyo awahitula, “Zindima zedi nydingi zikulawa kwa Tate hiwalagisani, mwe indima ihi mwe izo ikutenda mnitoe maiwe?” ³³ Wayahudi niyo wamhitula, “Mwe zindima izedi hakikukutoa maiwe, mna kwe mbuli ya kumlonga vihile Mnungu, naho Kwaviya weye umnt'hu mna waketenda Mnungu.” ³⁴ Yesu niyo awahitula, “Togoleni haiwandikwe mwe

miko yenu kugamba, ‘miye hilonga nyuwe milungu?’³⁵ Kimanya kugamba diya diwandikwe mwe Mawandiko Akukile nikindedi mazuwa yose, naho Mnungu kawetanga wadya want’hu milungu, want’hu wadya wenk’higwe ulosi wakwe.³⁶ Tate kanisagula miye naho kanisigila mwe isi, togoleni ivi mwadaha kugamba namhomole Kwaviya hilonga miye nuuyo Mwana ywa Mnungu?³⁷ Uneva hikudamanya zindima za Tate zia akuunga nizidamanya, msecunihuwila.³⁸ Mna nnazidamanya uneva hamkunihuwila miye huwileni zindima, vileke mmanye Tate ekala mndani mwangu name nekala mndani mwa Tate.”³⁹ Niyo wazungula naho kumgwila, mna niyo achupuluka mwe mikono yawe.

⁴⁰ Niyo akeitila gundi yo mto Yolodani mpaka hadya hant’hu Yohana andile akabatiza want’hu, niyo ekala uko. ⁴¹ Want’hu wengi niyo wambasa wakagamba, “Yohana hadamanye kilagiso chohose mna yose ayalongile Yohana mwe milosi na yanda ya kindedi.”⁴² Niyo want’hu wengi hadya wamhuwila Yesu.

11

File Lazalo

¹ Kuna mnt’hu akwitangwa Lazalo endile akekala Besania, mnt’hu uyu andaga mnyonge. Besania na winda mzi akwikala Maliamu na lumbudye Masa. ² Maliamu uyu ni yudya amhakile mavuta Zumbe, yo mhemp’he mwo mtwi wakwe nakumhangusa ne zifili zakwe. Mkuluwe akwitangwa Lazalo nie andaga mnyonye. ³ Wadya walumbuze niyo wamwigaila

ulosi Yesu, kugamba, Zumbe “mbuyayo Lazalo alumwa.”

⁴ Yesu eze eve mbuli ino niyo alonga, “Unyonge uno homtende Lazalo abanike, unyonge uno ulaila vileke Mnungu enk'higwe ukulu ino naitende Mwana wa Adamu ahokele ukukile.”

⁵ Yesu nakawaunga Masa na lumbudye hamwenga na Lazalo. ⁶ Yesu eze eve Lazalo mnyonge niyo enda ukudya endile kwa mazuwa matuhu maidi. ⁷ Niyo awagamba wanamp'hina wakwe, “Kiteni zatu Yudeya.”

⁸ Wanamp'hina wakwe niyo wamhitula, “Mhinizi, mazuwa mageke yomboke Wayahudi kudya nawakaunga kukutowa maiwe naho waunga kuuya uko?”

⁹ Yesu niyo awahitula, “Msi hikugaa una masaa mlongo na maidi, naho mnt'hu anagenda mwe ungazi wa nomsi hakukehamiza Kwaviya kuna nulu. ¹⁰ Mna anagenda nekilo naagwe kwaviya kuna ziza.” ¹¹ Yesu nakalonga ivi naho niyo ongezela, “Mbuyetu Lazalo kabanika mna nenite hamwinule.”

¹² Wanamp'hina wakwe niyo wamhitula, “Zumbe uneva kagona mnyonge naahone.”

¹³ Mna Yesu na kanda na ivo vo kugamba kabanika, mna woho nawakagamba na kanda kabanika kagona. ¹⁴ Yesu niyo awagambilila pwilili, “Lazalo kabanika.” ¹⁵ Mna miye nnakinyemi Kwaviya na kinda hakihamwenga na yehe vikuunga nyuwe mhuwile, haluseelo kiteni kwakwe.

¹⁶ Tomasi yudya akwitangwa pasa niyo awagambilila wanamp'hina weyawewe, “Kiteni

chose hamwenga na mhinizi vileke kibanike hamwenga.”

Yesu niye ufufuo na ugima

¹⁷ Yesu eze abule niyo abwiila lazalo kabanika mwe mazuwa matatu yomboke. ¹⁸ Besania na handa hagihi na Yelusalemu, enga maili zikubula nt'hatu, ¹⁹ naho wayahudi wengi na weza kuwasangalaza Masa hamwenga na Maliamu kwa mbuli ya file ya ndugu yawe.

²⁰ Masa eze eve Yesu keza niyo afosa kuse vileke wadugane, mna Maliamu niyo asigala kundani kwe nyumba. ²¹ Masa niyo amgambilia Yesu, “Zumbe, wandile aha mkulu ywangu hegū habanike! ²² Mna himanya Mnungu adaha akawika dyodyose diya ukunga ulombeze hata ivi haluse.”

²³ Yesu niyo amgamba, “nduguyo naauyuke.” ²⁴ Masa niyo amhitula, “Himanya naauyuke mwe zuwa dya uheelo.”

²⁵ Yesu niyo amgamba, “Miye nuwo uyulo no ugima. Wose wakunihuwila, wakeza kubanika nawande wagima. ²⁶ Naho wose wakwikala na kunihuwila haweye wabanike. Weye wahuwila mbuli ino?”

²⁷ Niyo amhitula, “Heiye Zumbe!” “Nahuwila kugamba weye ni we Kilisito, Mwana Mnungu naakaungwa kwiza.”

Yesu aila

²⁸ Masa eze ajike kulonga ayo auyaga niyo amwitanga Maliamu lumbudye kwa kinyele akamgamba, “Mhinizi e aha naho akuuza weye.”

²⁹ Malia eze eve niyo atenda nguvu aita kuse

vileke akadugane naye. ³⁰ Yesu na kanda akei kubula mwe kaya mna na kanda hant'hu abwiilane na Masa. ³¹ Elo Wayahudi wandile hamwenga na Maliamu wakamhembeleza niyo wamtimila weze wamuwone atenda nguvu kwinuka na kwiita kuse. Nawakagamba aita kwe kikuta kwiila uko.

³² Maliamu niyo abula hadya andaga Yesu, eze ambwiile niyo agwa mwe viga akamgamba, "Zumbe wandile aha ndugu yangu hegú habanike!"

³³ Yesu niyo amkaula ivo andaga akaila, niyo akaula wadya Wayahudi wandile hamwenga na Maliamu ivo nawakaila. Yesu niyo engilwa ni mbazi mwo moyo wakwe. ³⁴ Yesu niyo awauza, "Mummoselahi msanga?"

Niyo wamhitula, "Zumbe so ukaule."

³⁵ Yesu niyo anyukumila. ³⁶ Wayahudi niyo wagamba, "Kauleni ivo naakamuungisa."

³⁷ Watuhu niyo wagamba, "Hikugamba awatendaga mant'hunt'hu waone, nii hamtendile Lazalo asekubanika?"

Lazalo auyuka

³⁸ Yesu umwo andile akei na kinyulu mwo moyo abulaga he kikuta, iyo yandaga mp'hanga igubikwe na iwe mnanga mwo lwingiilo lwakwe.

³⁹ Yesu niyo awagamba. "Diuseni diiwe."

Masa lumbudye dya mto kubanika niyo amhitula, "Zumbe, anunk'ha kwaviya ana mazuwa mane kukongela aho eze abanike"

⁴⁰ Yesu niyo amgamba, "Hikugambilé una huwila nauone ukulu wa Mnungu?" ⁴¹ Niyo wadihausa diiwe, Yesu niyo akaula kulanga niyo

agamba, “Tate nakutogola kwaviya wanitegeleza. ⁴² Mna nalonga ivi kwa mbuli ya awa want’hu vileke wahuwile kugamba weye niwe uniletile.” ⁴³ Eze ajink’he kulonga ivi niyo alonga kwa izwi kulu, “Lazalo, so kuse!” ⁴⁴ Lazalo niyo afosa kuse, mikono yakwe hamwenga na viga vikakigwa sanda, kihanga chakwe nacho kigubikwa kitambala. Yesu niyo awagamba, “Mhauseni isanda, naho mlekeni aite.”

Mzungu wa kumkoma Yesu

Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2

⁴⁵ Elo Wayahudi wengi wezile kwa Maliamu niyo waiona mbuli idya Yesu adamanye, niyo wamhuwila. ⁴⁶ Watuhu niyo waita kwa Mafalisayo wakuwagambilia ivo Yesu adamanye. ⁴⁷ Wakulu wa walava nt’hambiko na Mafalisayo hamwenga na wakulu wose niyo wadugana ne kitala chose wakagamba, “Kitende vivihi haluse? Kauleni vihungi ivo akudamanya!” ⁴⁸ Uneva kinamleka agendeele na ivi akudamanya, want’hu nawamhuwile naho Walumi naweze niyo wabananga nyumba ya Mnungu hamwenga na kukikaila.

⁴⁹ Yumwenga ywawe andaga aketangwa Kayafa andaga mkulu wa walava nt’hambiko mwo mwaka udya niyo awagamba, “Nii mwanda wahezi! ⁵⁰ Haluse hammanyize nevinde vedimnt’hu yumwenga abanike kwa mbuli ya want’hu wengi kujink’ha kuleka isi ngima ikabanika?” ⁵¹ Ikindedi halongile ivi kwa mbuli yakwe yehe mwenye, mna kwa kunda mlava nt’hambiko mkulu mwaka udya, naakalotela

ukubanika kwa Yesu naafe kwa ajili ya Wayahudi. ⁵² Naho hiyo kwa woho du Mna kuwaduganya hamwenga mo umwili umwenga want'hu wose wa Mnungu wasaguke.

⁵³ Kutimila zuwa diya, Wayahudi niyo wazungula sila ya kumkoma Yesu. ⁵⁴ Yesu hagendaga akaoneka mwa Wayahudi. Ahalawaga niyo aita hant'hu hagihi ne dijangwa ko mzi ukwintangwa Efulaimu ukwo ekalaga hamwenga na wanamp'hina wakwe.

⁵⁵ Wila wa Wayahudi wa Pasaka wandaga hagihi. Want'hu wakwelaga kulawa kwe zink'honde zawe kwiita Yelusalemu, vileke wakekukize kwaviya na wakeika lumwe kwa Pasaka. ⁵⁶ Niyo wamzungula Yesu. Umwo weze wadugane mwe nyumba ya kumvika Mnungu, niyo wakonga kuuzana woho kwa woho, “Wafanyanya mbwai? Kigambe haeze mwe zuwa dya kinyemi!” ⁵⁷ Wakulu wa walava nt'hambiko hamwenga na Mafalisayo nawasigila kugamba uneva kuna mnt'hu yebose avile uko Yesu eli alonge vileke wamgwile.

12

*Yesu agelwa mafuta ko mzi wa Besania
Matayo 26:6-13; Maliko 14:3-9*

¹ Mazuwa sita kubula mwe zuwa dya Pasaka Yesu niyo aita Besania kaya kwa Lazalo yudya Yesu amuuyula kulawa kwe file. ² Niyo wamwambikila nk'hande ya nomsi, Masa niyo amdamanyila ndima. Lazalo na kanda yumwenga ya wadya wekale hamwenga na

Yesu ³ Niyo Maliamu aguha nusu lita ya mavuta ya mhemp'he, amhake mavuta ayo Yesu mwe viga, naho niyo amhangusa ne zifili zakwe. Niyo idya inyumba yose yanda na mhemp'he wedi. ⁴ Yumwenga mwe wanamp'hina wa Yesu akwitangwa Yuda Isikaliyote, Yudya akuunga eze amsezenge niyo agamba, ⁵ “Nii mavuta yano yedi yasekutagwa kwa matundu mengi naho niyo wenk'higwa want'hu haweedna kint'hu?” ⁶ Nakalonga ivi naho hiyo Kwaviya naakawaungisa want'hu haweedna kint'hu, mna Kwaviya na kanda mbavi naho yehe niye naakatoza umkoba wandile na matundu.

⁷ Mna Yesu niyo alonga, “Mlekeni! Adamanya ivi kwa mbuli ye maziko yangu. ⁸ Mazuwa yose mnanao want'hu haweedna kint'hu mna homnde na miye mazuwa yose.”

Lazalo azungulwa akomigwe

⁹ Wayahudi wengi niyo weva kugamba Yesu emwo mzi wa Besania niyo waita kudya andile naho hiyo Kwaviya Yesu na kanda kudya, mna uleke wakamkaule Lazalo, yudya Yesu amuuyule mwe file. ¹⁰ Naho niyo wakulu wa walava nt'hambiko wazungula sila vileke wamkome Lazalo, ¹¹ Kwaviya mbuli idya neikatenda Wayahudi wengi kuwalemela woho nakumhuwila Yesu.

Yesu engila Yelusalemu kwa kinyemi

Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40

¹² Zuwa dya kaidi want'hu wengi wezile mwe wila ye Pasaka niyo weva kugamba Yesu keza Yelusalemu. ¹³ Niyo waguba matambi ye mitende

nakugenda kumsingiila, kwa izwi nawakagamba, “Zumbe atogolwe, Mnungu amwink’he uvikilwa yudya akwiza kwa zina dya Zumbe, Mnungu amwink’he uvikilwa Zumbe we Izilaeli.”

¹⁴ Yesu niyo akwela mp’hunda enga viya iwandikwe, ¹⁵ “Mzi wa Sayuni usekogoha Zumbe ywako eza akweile mwana mp’hunda.”

¹⁶ Wanamp’hina wakwe hawabunk’hule imbuli idya, mna Yesu eze atogolwe niyo wabunk’hula viya iwandikwe.

¹⁷ Want’hu wandile na Yesu hadya amwitange Lazalo kulawa mwe kikuta na kunda mgima niyo wasimwila viya vilaile. ¹⁸ Ivo niivo valekaga want’hu wengi wakamwizila kwaviya na weva ivilagiso ve vihungi viya adamanye. ¹⁹ Mafalisayo niyo wagambilana, “Kauleni ivo kikudunguga naho ulumwengu mgima wamtimala Yehe!”

Wagiliki wamwenga waunga wamwone Yesu

²⁰ Mwe wadya want’hu wezile Yelusalemu mwe zuwa dya kinyemi watuhu nawanda Wagiliki. ²¹ Niyo waita kwa Filipo, mnt’hu wa Betisaida mwe isi ya Galilaya wamgamba, “Zumbe, chaunga kimwone Yesu.”

²² Filipo niyo agenda kumgambila Anduleya, wose waidi niyo waita wakumgambila Yesu.

²³ Yesu niyo awahitula, “Isa ibula Mwana wa Mnt’hu akuunga atogolwe. ²⁴ Nawagambilani ikindedi, mp’huluzi ye uhemba neisigale iivo imwenga hainahandigwe mwe ulongo niyo yafa. Uneva inabanika neyeleke mp’huluzi nyingi. ²⁵ Wadya wakuuunga wikazi wawe nawazaganye na wadya hewekuunga wikazi wawe mwe ino

isi nawawaike kwa mbuli ya wikazi wa ulo na ulo. ²⁶ Yudya akuunga kunidamanyila ndima miye naanitongele Kwaviya hadya huunga ninde mtumwa ywangu naande naye aho. Naho yudya akuunga anidamanyile ndima Tate naamwink'he ukulu.”

Yesu alonga mbuli ye file yakwe

²⁷ “Haluse moyo wangu una kinyulu, haluse nigeeze? ‘Tate niyokole mwo lupisi ulu lukunizila.’ Mna iyo nivo vilekile miye heza vileke nombokele mwo lupisi ulo lwa masulumizo. ²⁸ Tate, uketogole dizina dyako.”

Niyo Izwi dyevika kulawa kwo ulanga, “Hiketogola kale naho neniketogole naho.”

²⁹ Fyo dya want'hu wandile hadya niyo weva diya izwi, watuhu niyo walonga, “Neinda mtint'hilo naho watuhu niyo wagamba na kanda mtumigwa ywa kwe Mbingu alongile.”

³⁰ Mna Yesu niyo awagambila, “Izwi idi hadivike kwa mbuli yangu miye mna kwa mbuli ya nyuwe. ³¹ Naho uno nuwo umuda wa ino isi kusengelwa, naho Mwavu mkulu we isi ino, naadulwe. ³² Umwo nnenulwa kulawa hasi, neniwaguhe want'hu wose kwangu.” ³³ Mwo kulonga ivi, naakalongela ifile yakwe.

³⁴ Fyo dya want'hu niyo wamhitula, “Miko yakigambila Kilisito neekale mazuwa yose, nii weye naho wakigamba Mwana wa Mnt'hu neenulwe kulanga? Uyu Mwana ywo Mnt'hu ni yuhi?”

³⁵ Yesu niyo awahitula, “Ung'azi nounde na nyuwe kwa mda mguhi, gendeleeni Kwaviya mna

ung'azi, ziza dinase kuwahumanî, kwaviya yudya akugenda mwe diziza hamanyize kudya akwita. ³⁶ Kwaviya mnanao ung'azi uhuwileni, vileke mnde want'hu wo ung'azi. Yesu eze ajink'he kulonga ivi niyo ahalawa na kugenda kukefisa.”

Want'hu waswesa kuhuwila

³⁷ Hamwenga nakugamba Yesu nakadamanya vilagiso mwa meso yawe mna woho hawahuwile. ³⁸ Ivo niyo viya valongagwa ni Mlotezi Isaya vakedaviliza.

“Zumbe, ni ani akuhuwila mbuli kikulonga?

Ni kwa ani udahi wa Mnungu ukunga ukelavilize?”

³⁹ Naho nawenda hawakuunga kuhuwila, Kwaviya Mlotezi Isaya nakalonga naho,

⁴⁰ “Mnungu kawagela u nt'hunt'hu ameso yawe, hamwenga na kuitenda mioyo yawe inde midala, wanase wakanihitukila vileke niwahonye.

Naho mioyo yawe inase ikakombaganya, wanase wakanihitukila, vileke miye niwahonye,”

⁴¹ Isaya nakalonga ivi Kwaviya nakauona ukulu wakwe Yesu na kuzilonga zimbuli zakwe.

⁴² Naho mwe wakulu we Wayahudi nomnda na watuhu wengi wandile wakamhuwila Yesu, mna kwa ajili ye Mafalisayo nawanda hawakulonga imbuli ino mwe kiyeti wanase wakaguluswa kulla wa mwe nyumba ya Mnungu. ⁴³ Kwaviya nawakaungisa kwink'higwa ukulu na want'hu kujink'ha ikwink'higwa ukulu na Mnungu.

Ulosi wa Yesu walava usengelo

⁴⁴ Yesu niyo alonga kwa kubongeela, “Yudya akunihuwila miye hiyo anihuwlila miye du, mna amhuwila na yudya aniletile. ⁴⁵ Yudya anione miye kamuwona hata yudya aniletile. ⁴⁶ Hiza mwe Isi ninde ung'azi vileke yudya akunihuwila miye asekwingila mwo lwiza. ⁴⁷ Yudya ak-wiva ulosi wangu niyo hakuutimila hikumsengela, miye hizile kwa mbuli ya kuwasengela want'hu wa isi mna kuwahonya. ⁴⁸ Wadya wakunilemela miye hamwenga na ulosi wangu eyuko yumwenga akuunga awasengele. Ulosi udyia nilongile nuwo ukuunga uwasengele mwe dizuwa dya uheelo. ⁴⁹ Iki ni kindedi kwaviya hilongile kwa udahi wangu miye mwenye mna Tate yudya aniletile miye nie anisigiile yo kulonga. ⁵⁰ Naho himanya miko yakwe zenk'hiza ugima wa ulo na ulo, yadya nilongile ni yadya Tate akisigiile miye nilonge.”

13

Yesu asunt'ha wanamp'hina wakwe iviga

¹ Neinda disigala zuwa dimwenga kubula zuwa dya Pasaka. Yesu nakamanya isa yakwe ibula ya kuhalawa mwe isi na kuita kwa Ise. Naho naakawaunga wadya wandile wakwe mwe isi. Mazuwa yose naakawaunga.

² Yesu na wanamp'hina wakwe nawanda mwe nk'hande ya nekilo. Mwavu nakamwingila kale Yuda mwana wa Simoni Isikaliyote mo umoyo uleke amsezenge Yesu. ³ Yesu nakamanya kugamba Tate kaika kila kint'hu mwo udahi wakwe. Nakamanya keza kulawa kwa Mnungu

naho naauye uko kwa Mnungu. ⁴ Niyo akimaala hadya andile niyo aita kunk'handा no kuhambula isuke yakwe yandile mnanga mwe kitambala kituhu, niyo akekaka mwe kigudi. ⁵ Yesu niyo agela mazi mwe dikalai, no kukonga kuwasunt'ha wanamp'hina wakwe iviga hamwenga na kuwahangusa na kitambala chandile mwe kigudi. ⁶ Niyo abula kwa Simoni Petulo, mna Simoni niyo amuuza, “Zumbe, weye unisunt'he iviga vangu?”

⁷ Yesu niyo amhitula, “Haukudaha kukombaganya ivi haluse imbuli ino hudamanya, mna nouwize ubunk'hule mwa mazuwa yakwiza.”

⁸ Petulo niyo amgambilä Yesu, “Weye hukudaha kunisunt'ha miye iviga vangu.” Yesu niyo amhitula, “Hinakusunt'hile iviga vako, hukudaha kunda mwanamp'hina ywangu.”

⁹ Simoni Petulo niyo amhitula, “Zumbe usekunisunt'ha iviga vangu du mna hata mikono hamwenga no mtwi wangu.”

¹⁰ Yesu niyo agamba, “Ahakile kale hakuungwa kuhaka umwili mna ahaka iviga du. Kwaviya ka-sunt'hika kale umwili wakwe. Nyuwe msunt'hika mna hiyo wose.” ¹¹ Yesu nakamanya yudya akuunga amsezenge nivo vilekile akalonga, “Hiyo wose msunt'hike.”

¹² Yeu eze ajinke kuwasunt'ha iviga vawe niyo avala idya isuke yakwe na kuuya hadya hant'hu hakwe andile nakekala no na kuwauza wanamp'hina wakwe, “Togoleni, mwakombaganya ayo nimidamanyileni?”

¹³ “Mwanitanga miye Mhinizi hamwenga na Zumbe, naho mwadamanya vedì ivo mkudamanya, kwaviya ivo niivo nili. ¹⁴ Miye

ni Zumbe na Mhinizi ywenyu naho hiwasunt'ha iviga vyenyu nyuwe nanywe mwaungwa msunt'hane iviga. ¹⁵ Hidamanya mliganyizo vileke nyuwe nanywe mdamanye enga viya miye niwa damanyileni. ¹⁶ Namigambilani ikindedi, mtumwa hiyo mkulu kujink'ha zumbe ywakwe, naho mwigala ulosi hiyo mkulu kujink'ha yudya amwigale. ¹⁷ Naho ivo mmanyize kindedi neinde vedi mdamanye enga ivo mmanyize.

¹⁸ “Hikulonga kwa nyuwe nyose, hiwamanya wadya niwasagule, mna vileke yadya yawandikwe yakint'he, kugamba, ‘Yumwenga kikudya hamwenga kanihituka no kunitendela vihile!’ ¹⁹ Namigambilani, mbuli ino ikei kulaila vileke inalaila muhwile kugamba, ‘Miye ni Yehe.’ ²⁰ Nawagambilani kindedi, yudya akumhokela yudya ni mwigale anihokela miye, na akunihokela miye amhokela yudya anigale miye.”

Yesu alonga mbuli ye kusezengwa kwakwe

Matayo 26:20-25; Maliko 14:17-21; Luka 22:21-

23

²¹ Yesu eze ajink'he kulonga ivi, niyo abanika mnyunk'humilo mo umoyo wakwe. Niyo awagamba, “Namigambilani ikindedi yumwenga ywenyu naanisezenge.”

²² Wanamp'hina wakwe niyo wakaulana woho wenye, wakauzana uyo akulongigwa ni ani? ²³ Mwanamp'hina yumwenga, yudya naakaungiswa na Yesu nakeekala hagihi na Yesu. ²⁴ Simoni Petulo niyo amhungila mkono

akamgamba, “Muuze Zumbe uyo akulongigwa ni ani?”

²⁵ Niyo yudya mwanamp'hina asogelesa hagihi na Yesu na kumuuzza, “Zumbe, mnt'hu uyo ni ani?”

²⁶ Yesu niyo amhitula, “Uyo huunga nchank'hize mkate mwe kaziga, na kumwink'ha ni yehe.” Niyo aguha kabesu ko mkate na kukachank'hiza mwe kaziga na kumwink'ha Yuda mwana Simoni Isikaliyote. ²⁷ Yuda eze ajink'he kuudya udyo mkate Mwavu niyo amwingila. Yesu naye niyo amgamba, “Tenda nguvu idyo ukudamanya.” ²⁸ Naho hahali hata mnt'hu yumwenga akombaganye, nii Yesu nakalonga viya kwa Yuda. ²⁹ Kwaviya Yuda andaga akatoza mkoba wa matundu, wanamp'hina watuhu nawakafanyanya kugamba Yesu nakamsigila aite kokuguha vint'hu nevikaungigwa kwa mbuli ye zuwa dya kinyemi ye Pasaka hegu kuwenk'ha wakiwa.

³⁰ Yuda niyo ahokela umkate nakufosa kuse, naho neinda nekilo.

Sigilizi mp'hyia

³¹ Yuda eze afose Yesu niyo agamba, “Haluse elo Mwana ywa Mnungu katogolwa na Mnungu Katogolwa mndani mwakwe. ³² Uneva ukulu wa Mnungu ugubulwa mndani mwo Mwana, Ivo Mnungu na alagise ukulu wo Mwana mndani mwakwe mwenye Naho naatende ivo nguzu.

³³ Wana wangu, heninde na nyuwe lupisi lutali mna nomnizungule, nawagambilila viya niwagamble wakulu wa Wayahudi, ‘Hamkudaha kuita kudya huunga nite miye.’ ³⁴ Naho ivi haluse

nawenk'hani sigilizi mp'hyia, ‘Muungane enga viya miye niwaungile, kila yumwenga amuunge miyawe.’³⁵ Mnaungana, kila yumwenga naamanye kugamba muwanamp'hina wangu.”

*Yesu alonga viya Petulo akuunga amlemele
Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34*

³⁶ Simoni Petulo niyo amuuza Yesu, “Zumbe waitahi?”

Yesu amhitula, “Uko huita hukudaha kunitimila haluse, mna nowize unitimile.”³⁷ Petulo niyo amuuza, “Zumbe, nii hikudaha kukutimila ivi haluse, miye nadaha kubanika kwa mbuli yako weye.”

³⁸ Yesu niyo amhitula, “Kindedi weye wadaha kubanika kwa mbuli yangu miye? Nakugambil ikindedi, iviya zogolo dikei kuila, diyelo naulonge nk'hanana nt'hatu kugamba hunimanyize!”

14

Yesu sila ya kuita kwa Mnungu

¹ Yesu niyo awagamba wanamp'hina wakwe, “Msekogoha, mwamhuwila Mnungu, nihuwileni miye name. ² Mwe nyumba ya Tate, mna wikazi mwingi, naho miye nagenda kuwaikilani lumwe hant'hu ho kwikala, vandile hiyo ivo hegu nehimigambilani. ³ Nnaita nnajika kumiikilani lumwe, nenize niwaguheni vileke mnde hadya huunga ninde miye. ⁴ Naho muimanya isila idya ikuita kudya huunga niite.”

⁵ Tomasi niyo amgamba Yesu, “Zumbe haki-manyize kudya ukuita haluse nekimanye vivihi isila ikuunga ikibuze uko?”

⁶ Yesu niyo amhitula, “Ni miye sila ne ikindedi, no ugima, Hahali akuunga aite kwa Tate hanombokele kwangu.” ⁷ Yesu niyo awagamba, “Kwaviya mnimanya miye nomumanye Tate naye, naho kukongela ivi haluse mummanya Tate naho mmuona.”

⁸ Filipo niyo amgamba, “Zumbe, suwe icho kikuunga ukilagise Tate.”

⁹ Yesu niyo amhitula, “Filipo kwa lupisi lutali nehinda na nyuwe nyose, mna hamnimanyize? Anione miye, kamuona Tate. Nii naho mwanigamba, ‘Kilagise Tate?’ ¹⁰ Filipo, mkei hamkuhuwila kugamba miye nimndani mwa Tate, na Tate naye emndani mwangu? Ulosi humigambilani haukulawa kwangu” mna Tate emndani mwangu nie akudamanya izindima. ¹¹ Huileni viya hulonga kugamba, Tate emndani mwangu miye name ni mndani mwakwe. Un-eva hukuhuwila idyo huwila ziya zindima hudamanya. ¹² Namigambilani ikindedi, wadya wakunihuwila nawadamanye yadya hudamanya miye, kindedi, naho nawadamanye mbuli zikujink’ha izi, kwaviya miye naita kwa Tate. ¹³ Naho nenidamanye chochose kiya mkuunga kwa zina dyangu, vileke ukulu wa Mnungu uoneke kombokela kwa Mwanawe. ¹⁴ Mnalombeza chochose kwa zina dyangu, neniwadamanyileni.

Kwiza kwa Muye ywa Mnungu

¹⁵ Mnaniunga miye, nomyatoze yadya huwasigiiilani. ¹⁶ Nenimlombéze Tate naho naawenk'heni mwambizi mtuhu akuunga ekale na nyuwe ulo na ulo. ¹⁷ Yehe ni Muye akulonga ikindedi cha Mnungu. Want'hu wa mwe isi hawakudaha kumhokela Kwaviya hawakudaha kumuwona naho hawammanyize. Mna nyuwe mummanyia Kwaviya ekala na nyuwe naho e mndani mwenyu.

¹⁸ “Ninaita, hamkudaha kusigala nyuwe wenye, nenawaamileni naho. ¹⁹ Mwe lupisi mgeke ukwiza want'hu wa mwe Isi hawakudaha kuniyona naho vituhu, mna nyuwe namnione, naho Kwaviya ni mgima hata nyuwe na mwinde wagima. ²⁰ Zuwa idyo dinabula, nammanye kugamba miye nimndani mwa Tati ywangu naho na nyuwe mndani mwangu, enga viya miye nendile mndani mwenyu.

²¹ “Wadya wakutimila miko yangu nakuitimila, awo nawo wakuniunga. Tate yangu naawabwede wadya wakuniunga miye, hata miye neniwabwede nakukelaviliza kwa woho.”

²² Yuda, Mna hiyo Yuda Isikaliyote niyo amgambila Yesu, “Zumbe, nainde vivihi kwa weye kukelaviliza kwa suwe naho hiyo kwa want'hu wamwe Isi?”

²³ Yesu niyo amhitula, “Yudya akuniunga naayazumile mahinyo yangu, Tate naambwede, naho miye hamwenga na Tate nakize kwakwe nakwikala kwakwe. ²⁴ Yudya hakuniunga miye, hakuyazumila mahinizo yangu, naho mahinizo myevile hiyo yangu, mna yeza kulawa kwa Tate yudya aniletile miye mwe ino Isi.

²⁵ “Himigambilani ivi, Kwaviya nkei nili na nyuwe. ²⁶ Mwambizi, Muye ywa Mnungu, Yudya Tate akuunga amwigale kombokela dizina dyangu, naawahinizize nyuwe kila kint'hu, naho naawakumbuseni nyuwe mbuli zose niwahinizizeni.

²⁷ “Utondowazi namwasilani nyuwe, utondowazi wangu nawenk'kani. Hikuwenk'hani enga viya isi ikuwenk'ha. Msekogoha naho msecunda na kinyulu. ²⁸ Na mwiva miye himigambilani, ‘Namwasani mna nenize naho vituhu.’ Uneva namniunga namuunga kugamba miye naita kwa Tate, Kwaviya yehe ni mkulu kujink'ha miye. ²⁹ Himigambilani mbuli izi zikanda zikei kulaila, vileke yanalaila nyuwe mhuwile. ³⁰ Hikudaha kugendeela kulonga na nyuwe, Kwaviya yudya akulongoza ino isi eza. Hana udahi kunijika miye, ³¹ mna si zose zaungwa zimanye kugamba namuunga Tate, ivo nivo vilekile nadamanya kila kint'hu kiya akunigamba nidamanye.

“Soni! Kihalaweni aha hant'hu.

15

Yesu niye mzabibu we kindedi

¹ “Miye nie mzabibu we kindedi, naho Tate yehe niye mkulima. ² Tambi hedikweleka adihausa mwangu, naho ayahogowela vedi matambi yadya yakweleka vedi, vileke yande hang'aile yelekese. ³ Nyuwe msunt'higwa kale kwaviya yo ulosi udyu niwek'heni. ⁴ Ikaleni mndani mwangu, name nenikale mndani mwenyu. Tambi hadikudaha kweleka dikanda ikedu, mna dyadaha dikeleka

dinanda mwo mzabibu, enga iivo hamkudaha kweleka hamnekale mndani mwangu.

⁵ “Ni miye mzabibu nyuwe nanywe mwi matambi. Wadya wakwikala mndani mwangu, miye name mndani mwawe, nawelekese, kwaviya hamkudaha kudamanya dyodyose hamnandile na miye. ⁶ Mnt'hu hanekale mndani mwangu naadulwe kuse enga tambi, niyo dya nyala, matambi ayo yaduganywe hamwenga nakugeligwa mwo moto vileke yahye. ⁷ Mnekala mndani mwangu niyo ulosi wangu wekala mndani mwenyu, lombezeni chochose mkuunga, nanywe nomwink'higwe. ⁸ Nyuwe mna damanya mbuli zedi Tate naatogolwe, naivo nemanyike kindedi kugamba mwi wanamp'hina wangu. ⁹ Miye nawaunga enga viya Tate akuniunga miye. ¹⁰ Mnazumila miko yangu namwikale mwe lukunde lwangu, enga viya miye nizumile miko ya Tate ywangu nakwikala mwe lukunde lwakwe.

¹¹ “Himigambilani ivi vileke ikinyemi changu kinde mndani mwenyu na kinyemi changu kikint'he ¹² Sigilizi yangu ni ino. Muungane enga viya miye niwaungile nyuwe. ¹³ Lukunde lutendese mnt'hu ananawo ni udya ukulava ugima wakwe kwa wambuya zakwe. ¹⁴ Nyuwe mwinde wambuya zangu Mkudamanya yadya huwagamba. ¹⁵ Miye hikuwetangeni naho nyuwe wandima, Kwaviya mtumwa hamanyize yadya akudamanya Zumbe wakwe, mna nawetanga wambuya Kwaviya hiwagambilani kila kint'hu nikivile kulawa kwa Tate. ¹⁶ Nyuwe hamnisagule miye, mna

miye himisaguleni nyuwe nakuwasigilani mwite na kweleka matunda yakuunga yekale. Naho Tate naawenk'he kint'hu chochoso kiya mkunga kombokela dizina dyangu. ¹⁷ Vino niivo humigambilani, Muungane kila yumwenga na myawé.

Isi naiwalemele

¹⁸ “Uneva want'hu wanawaihiyeni mmanyé kugamba nawakonga kuniihiwa miye. ¹⁹ Uneva nyuwe ni wa ino isi, want'hu we isi hegú nawawaunga kwaviya ni wa ino isi. Mna himisaguleni nyuwe kulawa mwe ino isi, icho niicho kilekile want'hu wakawaihiya. ²⁰ Kumbukileni viya nimigambileni, wandima hiyo wakulu kujink'ha Zumbe wawe, uneva want'hu nawanisulumiza miye hata nyuwe nawawasulumizeni, uneva nawatimila mahinizo yangu nawatimile ya kwenyu. ²¹ Mna nawawadamanyizile mbuli zose izi Kwaviya nyuwe ni wa kwangu miye, Kwaviya hawammanyize yudya akisigile miye nize. ²² Uneva hezile na kulonga nawo hawandile na wiihi enga ivi haluse kwaviya hawana dyodyose wakudaha kukegombela. ²³ Mnt'hu akuunga aniihiye miye amwihiya Tate. ²⁴ Uneva hidamanye mbuli izo niwadamanyizile, naho hahali mnt'hu yeyose akudaha kudamanya nawende hawana masa yo wiihi, mnawaona ivo miye nidamanye niyo wani ihiya miye hamwenga na Tate. ²⁵ Mna ino ilaila vileke imbuli iwandikwe mwo Mwiko ikilavilize, ‘Nawaniihiya haheina chotoko chochoso.’

²⁶ “Mwambizi neeze, Muye akuunga alavilize ikindedi cha Mnungu, yehe akulawa kwa Tate. Muye ywe kindedi naalonge uwona mwa miye. ²⁷ Naho hata nyuwe namlonge mbuli zangu kwaviya mwandaga na miye kukongela aho nk'ongo.

16

¹ “Nahiwagambileni vileke mnasemkaileka imani yenu. ² Namguluswe mwe zinyumba za kumvikila Mnungu, naho lupisi naubuze, want'hu nawamanye kugamba yudya akuwakoma nyuwe naende mwe kudamanya Ibada kwa Mnungu. ³ Want'hu nawawadamanyizileni vint'hu ivi Kwaviya hawammanyize Tate. ⁴ Mna himigambilani ivi vileke umuda unabula wa woho kudamanya ivi, nakumbukile ivo miye niwagambileni.

Indima yakwe mp'heho msuntilwa

“Aho nk'ongo himigambilani ivi Kwaviya na hinda hamwenga na nyuwe. ⁵ Mna ivi haluse naita kwa yudya aniletile, mna hahali hata yumwenga akunuza uko hwiita. ⁶ Mna Kwaviya himigambilani imioyo yenu inda na kinyulu. ⁷ Mna nawagambilani ikindedi, na inde vedi kwa nyuwe uneva nnaita Kwaviya hinaitile mwambizi heeze kwenyu, mna nnaita naho waleteleni umwambizi. ⁸ Aho aneza naawa lavanyile want'hu we isi ino kugamba hawe mwe kindedi mwe mbuli yo wavu hamwenga na mbuli zo kwelela na usengelo wa Mnungu. ⁹ Mwe imbuli yo wavu waga Kwaviya hawakunihuila

miye. ¹⁰ Mwe mbuli ye ikindedi waga Kwaviya naita kwa Tate naho hamnione, ¹¹ Naho waga mwe imbuli ye usengelo Kwaviya mkulu we isi ino kasengelwa kale. ¹² Nnanazo mbuli nyingi zakuwagambila mna ivi haluse homdahe kuyafnyiliza. ¹³ Muye aneza akuunga alavilize ikindedi cha Mnungu naawaigale mwe kindedi, haalonge zimbuli zakwe yehe mwenye mna naalonge zimbuli ziya akutegeleza, naho naawagambileni mbuli ziya zikwiiza. ¹⁴ Yehe eze anitogole miye Kwaviya naaguhe yadya miye hulonga nakuwagambilani nyuwe. ¹⁵ Yose ananayo Tate ni yangu miye ivo nivo vilekile miye halonga, Muye naaguhe ya kwangu miye nakuwagambilani nyuwe.

Kinyulu hamwenga na kinyemi

¹⁶ “Mwe lupisi mdodo ukwiza hamnione, naho mwe lupisi mdodo ukwiza namnione vituhu”

¹⁷ Wanamp'hina wakwe niyo wauzana woho wenye, “Ino ina maana yani? Kakigambila kugamba, mwe lupisi mdodo ukwiza hakimu-wone naho, vituhu mwe lupisi mdoodo ukwiza nakimuwone, naho kalonga, ‘Kwaviya naita kwa Tate.’ ¹⁸ Na kanda na maana yani viya akalonga, ‘Lupisi mdodo?’ Hakimanyize idyo akulonga.”

¹⁹ Yesu na kamanya kugamba waunga wamuze niyo awagamba, “Hilonga, ‘Mwe lupisi kidodo hamnione, naho mwe lupisi mdodo namnione.’ Mbili ino niyo mkukiiza nyuwe wenye?

²⁰ Namigambilani ikindedi, na mwiile na kwiila, mna want'hu wa isi na wande na kinyemi. Na minde na kiholozi mna ikiholozi chenyu

na kihituke kunda kinyemi. ²¹ Mvele ananda haguhi a kweleka, anda na kinyulu kwaviya lupisi lwakwe lwe masulumizo lubula, mna un-eva mwana anelekwa ajala amasulumizo yose, kwaviya ana kinyemi kwa mwana elekwa mwe isi. ²² Ivo niivo mnanavo nyuwe. Ivi haluse mna kinyulu, mna nakaona naho vituhu miyo yenyo imemile kinyemi. Ikinyemi icho hahali mnt'hu akuunga awahoke.

²³ “Mwa dizuwa idyo, homniuze kint'hu chochouse. Nawagambilani ikindedi, Tate naawenck'he chochouse mlombeza kwa zina dyangu. ²⁴ Kubula ivi haluse mkei kulombeza kint'hu chochouse kwa dizina dyangu, lombezeni naho nomhokele vileke ikinyemi chenyu kikint'he.

Kuzihuma mbuli za mwe isi

²⁵ “Hilonga kwa miliganyizo kuwagambilani zimbuli izi, mna lupisi nolubule henilonge naho kwa miliganyizo. Mna nenilonge pwilili mwe mbuli ya Tate. ²⁶ Mwe dizuwa idyo, nom-lombeze kwa zina dyangu. Naho hikuwagambilani kugamba, neniwalombezeleni, ²⁷ kwaviya Tate mwenye awaungani. Awaunga kwaviya nyuwe nanywe mwaniungaga, naho mhuwila kugamba hisa kulawa kwa Mnungu. ²⁸ Hiza kulawa kwa Tate naho hisa kwe isi, naho ivi haluse nahalawa mwe isi naita kwa Tate.”

²⁹ Niyo wanamp'hina wakwe wamgamba, “Ivi haluse walonga haheina kifiso, naho hiyo kwa miliganyizo. ³⁰ Kimanya ivi haluse kugamba wamanya kila kint'hu. Hukuunga mnt'hu akuuze

mbuli. Kwa ivi cha huwila kugamba kulawa kwa Mnungu.”

³¹ Yesu niyo awahitula, “Haluse mwahuwila? ³² Lupisi lweza naho lubula, hadya nyuwe nyose nomsambale kila yumwenga naaite kwe kaya naho nomnase nikedu. Mna miye hikedu kwaviya Tate e hamwenga na miye. ³³ Himigambileni ivi vileke mnde na utondowazi mwa miye mani kwa kunda mlunganyika hamwenga na miye. Mwe si mna makunt'ho, mna keink'heni moyo miye hiihuma si.”

17

Yesu awalombezela wanamp'hina wakwe

¹ Yesu eze abinde ukulonga yano niyo akaula kulanga na kulonga, “Tate udyu lupisi ubula, Mtogole mwanaao ulehe yehe naye akutogole.

² Kwaviya nakumwink'ha mwanaao udahi mwa want'hu wose, vileke awenk'he ugima wa ulo na ulo wadya wose umwink'hile. ³ Na ugima wa ulo na ulo ni uno, kukumanya wenye we ekedu Mnungu wa kindedi hamwenga na Yesu Kilisito umsigile. ⁴ Miye hikutogola hano he isi, naho hiibindiliza idya ndima unink'hile niidamanye.

⁵ Haluse Tate, unink'he ukulu udyu nandile nao aho isi ikei kuumbigwa.

⁶ “Hikutenda umanyike kwa wadya want'hu unink'hile kulawa kwe isi, nawanda want'hu wako ni weye wanink'ha wande want'hu wangu nawo wauzumila ulosi wako. ⁷ Haluse wamanya kugamba kila kiya unink'hile kilawa kwako.

⁸ Miye hiwenk'ha udyu ulosi unink'hile, woho nao wauhokela naho wamanya kindedi kugamba

ulawa kwako hamwenga na kuzumila kugamba kindedi hilawa kwako naho weye niye unisigile.

⁹ “Nawalombelezela woho, hikuilombelezela isi mna nawalombelezela wadya unink'hile, Kwaviya ni wako. ¹⁰ Yose nnanayo ni yako, naho ya kwako ni ya kwangu, naho ukulu yangu wonekana kwa wadya unink'hile. ¹¹ Naho ivi haluse neza kwako, himuli mwe isi mna woho wamwe isi, Tate msuntilwa kwa udahi dizina dyako unink'hile, naungisa uwaike wande kint'hu kimwenga enga viya sue kili umwenga. ¹² Viya nendile hamwenga nao nahiwaika vedi kwa udahi we dizina dyako unink'hile. Miye nahiwaamila naho hahali hata yumwenga mwe woho agile, mna ni yudya mwana agile uleke Mawandiko Akukile ukelavilize. ¹³ Mna ivi haluse neza kwako, mna hilonga mbuli izi mwe isi vileke washiliiki hamwenga na miye ikinyemi nnanacho. ¹⁴ Miye hiwenk'ha ulosi wako naho want'hu wa isi niyo wawaihiwa Kwaviya woho hiyo wa isi enga viya miye name hiyo wa isi. ¹⁵ Hikulombeza uwahause kulawa mwe isi, mna nalombeza uwahonye na yudya Mwavu. ¹⁶ Woho hiyo wa mwe isi enga viya miye. ¹⁷ Waike wande wakukizwe mwe kindedi, ulosi wako ni kindedi. ¹⁸ Enga viya unisigile miye mwe isi, miye name nawasigila woho mwe isi. ¹⁹ Naho kwa mbuli ya woho miye mwenye nakeika nikukizwe vileke woho nawo wande wakukizwe mwe kindedi.

²⁰ “Hikuwalombezela woho du mna Nawalombeza hata woho wakunga wahuwile kwa ulosi wao. ²¹ Nalombeza vileke wose wande kint'hu kimwenga. Tate, Nalombeza wande

mndani mwetu enga viya weye undile mndani mwangu name mndani mwako. Nalombeza wande kint'hu kimwenga uleke want'hu wa mwe isi wahuwile kugamba weye niye unisigile. ²² Miye hiwenk'ha ukulu udya unink'hile miye vileke wande kint'hu kimwenga enga viya suwe kili umwenga. ²³ Miye ninde mndani mwawe nawe mndani mwangu, nalombeza wakint'hizwe kunda kint'hu kimwenga, vileke isi imanye kugamba weye nakunisigila. Naho wawaunga woho enga viya ukuniunga miye.

²⁴ “Tate naunga wadya unink'hile wande hamwenga na miye hadya huunga nili, vileke wauone udya ukulu wangu unink'hile Kwaviya nakuniunga kukongela viya isi ikei kuumbigwa. ²⁵ Tate ywedi, isi haikukumanya, mna miye hikumanya. Wano nao wakumanya kugamba weye niye unisigile. ²⁶ Hikutenda umanyike kwawe naho nenigendeele kukutenda ivo, vileke lukunde wandile nao kwangu unde mndani mwawe name ninde mndani mwawe.”

18

1 Yesu agwiligwa

Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53

¹ Yesu eze alonge ayo, niyo aita ng'ambu yo mto Keduloni, hamwenga na wanamp'hina wakwe. Hant'hu aho handaga na bustani, Yesu niyo engila Umwo hamwenga na wanap'hina wakwe.

² Yuda, Yudya amsezenge Yesu, nakahamanya hant'hu aho kwaviya nk'hanana nydingi Yesu naakadugana na wanamp'hina wakwe uko.

³ Niyo, Yuda aguha kafyo ka watowani na wamizi kulawa kwa wakulu wa walava nt'hambiko na Mafalisayo, nokwizanao kwe ibustani. Nawanda na vimuli na magala hamwenga na vitoanilo. ⁴ Yesu, Kwaviya nakamanya yadya yose yakuunga yamlaile niyo awezila na kuwauza, “Mwamzungula ani?” ⁵ Woho nao niyo wamhitula, “Yesu Mnazaleti!” Yesu niyo awagamba, “Ni miye.” Yuda yudya akumsezenga na kanda kakimala haguhi na woho.

⁶ Umwo Yesu eze awagambe, “Ni miye.” Niyo wauya kunyuma, na kugwa hasi. ⁷ Yesu awauza naho, “Mwamzungula ani?” Niyo wamhitula, “Yesu Mnazaleti!” ⁸ Yesu niyo awagamba, “Hi-wagambilani kale kugamba ni miye, haluse un-eva mwanizungula miye walekeni wano watuhu wakeitile.” ⁹ Nakalonga ivo vileke yadya alongaga yakelavilize, “Tate hezile hata yumwenga mwe wadya unink’hile.”

¹⁰ Simoni Petulo andaga na bamba, niyo adisomola no kumsenga digutwi dya kulume mtumwa wa mlava nt'hambiko mkulu. Mndima uyo naaketangwa Maliko. ¹¹ Yesu niyo amgamba Petulo, “Vuza idibamba dyako mwe yala. Togola, nise kunywela ikikombe che masulumizo anink’hile Tate?”

Yesu egalwa kwa Ananasi

¹² Wadya wank’hondo wawayahudi, niyo wamgwila Yesu na kumkakiliza luzigi, ¹³ naho niyo wanda kumwigala kwa Anasi. Anasi na kanda ise vyala dya Kayafa yehe andile mlava nt'hambiko mkulu mwe mwaka uwo. ¹⁴ Naho Kayafa nuyo awagambile Wayahudi kugamba,

yaungigwa mnt'hu yumwenga abanike hant'hu ha want'hu wengi.

Petulo amlemela Yesu

¹⁵ Simoni Petulo hamwenga na mwanamp'hina niyo wamtimila Yesu. Yudya mwanamp'hina mtuhu na kanda kamanyika kwa mlava nt'hambiko mkulu, niyo engila hamwenga na Yesu kundani hant'hu hakuduganikila ha mlava nt'hambiko mkulu. ¹⁶ Mna Petulo andaga kakimala kuse hagihi no umnango, Mna yudya mwanamp'hina mtuhu andile akamanyika na Mlava nt'hambiko mkulu niyo afosa kuse na kulonga na mvele yumwenga andile ho mnango amlekela Petulo engile kundani. ¹⁷ Yudya mvele ho mnango niyo amgamba Petulo, “Weye wi yumwenga mwa wanamp'hina wa uyu mnt'hu?”

Petulo niyo amhitula, “Miye hiyo mwa woho.”

¹⁸ Wandima hamwenga na wamizi nawak-weleza moto niyo wanda wotela Kwaviya na kunda na mp'heho. Petulo naye na kanda hamwenga na woho akotela moto.

Mlava nt'hambiko mkulu amuuza Yesu

Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Luka 22:66-

71

¹⁹ Niyo mlava nt'hambiko mkulu amuuza Yesu, mwe mbuli ya wanamp'hina wakwe hamwenga na mahinizo yakwe. ²⁰ Yesu niyo amhitula, “Nehilonga na kila mnt'hu haheina kukenisa, Lupisi wose nahihiniza mwe zinyumba nk'hulu za Mnungu hamwenga na mwe nyumba za Mnungu mdya wakuduganikila wayahudi wose naho hina idyo nilongile kwa kukenisa. ²¹ Ni

mbwai kuniiza miye? Wauze wadya wanivile. Wauzeni yadya niwagambile, wayamanya yadya niwagambile.”

²² Eze alonge ayo mwamizi yumwenga andile kakimala aho niyo amtowa Yesu, no kumgamba, “Togola, nivo ukumhitula mlava nt’hambiko mkulu?”

²³ Yesu amhitula, “Uneva hilonga vihiye, lagisa uwo wiihi. Mna uneva hilonga vedi, wanitoelai?”

²⁴ Niyo Anasi amwigala Yesu ivo akakilizwe, kwo mlava nt’hambiko mkulu uyo Kayafa.

1 Petulo amlemela naho Yesu

²⁵ Simoni naye Petulo andaga akei aaho akotela moto. Basi, niyo wamuza, “Togola, weye nawe wiyumwo mwa wanamp’hina wakwe?”

Petulo niyo ahitula. “Bule, hiyo miye.”

²⁶ Yumwenga mwa wandima wa mlava nt’hambiko mkulu yudya akantigwe idigutwi ni Petulo, amuzaga, “Togola, miye hikuwone weye kwe bustani hamwenga na uyu?”

²⁷ Petulo alemelaga naaho, aaho zogolo niyo dyaila,

1 Yesu egalwa kwa Pilato

Matayo 27:1-2, 11-14; Maliko 15:1-5; Luka 23:1-5

²⁸ Basi, niyo wamguha Yesu kulawa kwa Kayafa, no kumwigala kwe nyumba ye kiseuta. Yandaga kilokilo, vileke wadahe kudya pasaka, hawengile mwe nyumba yo uzumbe wanase kugeligwa us-avu. ²⁹ Kwa ivo, Pilato awabasaga uko kuse no agamba, “Mna mlahowani no mnt’hu uyu?”

³⁰ Niyo wamhitula, “Uneva uyu hiyo Mwavyu hegu hakimletile kwako.”

³¹ Pilato niyo awagaba, “Hayani, mguheni nyuwe wenye, mkamsengele vikuligana ne miko yenyu.”

Wayahudi niyo wamhitula, “Suwe hakina udahi wa kumkoma mnt’hu yoyose.” ³² Nevinda ivo vileke ukelavilize ulosi udyu Yesu alongaga kugamba, naafe file yani.

³³ Pilato niyo engila vituhu kwenyumba ikwitangwa ikulu, amwitanga Yesu na kumuza, “Hambwe weye niwe Zumbe ywa Wayahudi?”

³⁴ Yesu niyo amhitula, “Togola, izi ni mbuli zako hegu want’hu wakugambilaga zimbili zangu?”

³⁵ Pilato niyo amhitula, “Togola, Miye ni Myahudi? Kacula dyako naho wakulu wa walava nt’hambiko wakuleta kwangu. Kubanangai?”

³⁶ Yesu niyo amhitula, “Useuta wangu hiyo we isi ino, Uneva Useuta wangu wandile we isi ino, wandima wangu na wanigombela nisekugeligwa mwe mikono ya Wayahudi. Mna haluse Useuta wangu hiyo wa aha.”

³⁷ Aho Pilato niyo amgamba, “Haluse weye wi Zumbe.”

Yesu amhitula, “Weye kulonga kugamba miye ni Zumbe. Miye hyelekwa kwa mbuli ino imwenga, kulonga ikindedi, mkindedi yeyose naanitegeleze.”

³⁸ Pilato niyo amgamba, “Ikindedi ni kint’hu chani?”

1 Yesu asengelwa file

Pilato eze alonge ivo, niyo awabasa naho Wayahudi niyo awagamba, “Miye hione mbuli yoyose iihile kwakwe. ³⁹ Mna yaungigwa miye niwakomoele mvugailwa yumwenga mwe pasaka. Haluse mwaunga niwakomoele Zumbe ywa Wayahudi?”

⁴⁰ Aho niyo wata kubongeela, “Bule! Hiyo uyo, kikomoele Balaba!” Uyo Balaba andaga mhoki wa vint’hu want’hu.

19

¹ Niyo Pilato amguha Yesu no kugenda kumtoa mikotya. ² Wank’hondo niyo wadamanya taji ya miwa niyo wamvala mo mtwi, naho niyo waguba suke ye zambalau nakumvala. ³ Niyo wamwizila nakumgamba, “Wikale mp’heho Zumbe wa wayahudi.” Naho niyo wagendeela kumtoa.

⁴ Pilato niyo afosa kuse kaidi nokudigamba idifyo dya want’hu. “Kauleni, mguheni mnt’hu uyu vileke mmanye kugamba miye hikuona wihi wowose mwo mnt’hu uyu.” ⁵ Niyo Yesu afosa kuse availe taji ye miwa mwo mtwi naho kavaligwa suke ya zambalau. Pilato niyo awagamba, “Kauleni mnt’hu uyu.”

⁶ Niyo wadya wakulu wa walava nt’hambiko hamwenga na wandima wawe weze wamuwone wakonga kugutila wakagamba, “Muwambe! Muwambe Pilato!”

⁷ Wayahudi niyo wamhitula, “Kina miko ikugamba aungwa kukomwa, kwaviya aketanga Mwana wa Mnungu.”

⁸ Pilato eze eve ivo niyo engilwa na wogofi mkulu. ⁹ Niyo auya kwe nyumba yo ulava nt'hambiko no kumuuzza Yesu, “Weye kulawahi?”

Mna Yesu hamhitule. ¹⁰ Pilato niyo amgamba Yesu, “Hukuunga kulonga na miye? Umanyé, nna udahi wa kukulekela weye unde mwenye nyumba naho nna udahi wakukuwamba mwo mti wa masulmizo.”

¹¹ Yesu niyo amhitula, “Una udahi mwa miye Kwaviya nokwink'higwa ni Mnungu, yudya aniletile kwako anawiihi mkulu.”

¹² Pilato eze eve ivo, niyo azungula sila ya kumlekela Yesu. Mna idifyo dya Wayahudi niyo dyagutila, “Uneva unamlekela hounde mbuya na Seuta ywa Kilumi, mnt'hu yeyeso anaketenda Zumbe naende haaivane na seuta ywa Kilumi.”

¹³ Pilato eze eve ivo want'hu nawakalonga, niyo amguha Yesu no kuita naye kuse no kwikala mwe ukalo wakwe wo usengelo hant'hu hakwitangwa sakafu ya maiwe kwa ulosi wa Kiibulania nahaketangwa, “Gabasa.” ¹⁴ Naho neinda nomsi want'hu wakakeika lumwe kwa pasaka. Pilato niyo awagamba Wayahudi, “Zumbe wenyu uyu eaha.”

¹⁵ Niyo wagutila, Mkome, mkome, muwambe!

Pilato niyo awauza, “Nyuwe mwaunga miye nimkome Zumbe wenyu?”

Wakulu wa walava nt'hambiko niyo wamhitula, “Suwe hakina Zumbe yejose mna Seuta ywa Kilumi uuyo du.”

¹⁶ Pilato niyo amwink'hiza mwe mikono yawe vileke awambigwe.

Yesu awambigwa

Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43

Niyo wamguha Yesu vileke wamuwambe. ¹⁷ Yesu niyo afosa kuse no kwinula msalaba wakwe wa masulumizo mpaka hant'hu hakwitangwa “Kibela cha mtwi” kwa Kiibulania Goligota. ¹⁸ Wamuwambaga hadya, hamwenga na want'hu watuhu waidi, Yumwenga kumoso na wakaidi mkono wakwe wa kulume, Yesu nae andaga hagati. ¹⁹ Pilato nakawandika mwe kabao niyo kaikigwa halanga he msalaba, “YESU MNAZALETI ZUMBE WA WAYAHUDI.” ²⁰ Wayahudi wengi nawasoma Kwaviya hant'hu hadya Yesu awambilwe na handa hiyo hale na ho mzi. Naho nayaandikwa kwa Kiibulania, kilumi hamwenga na Kigiliki. ²¹ Mlava nt'hambiko mkulu niyo amgamba Pilato, “Usekuwandika, ‘Zumbe wa wayahudi mna uyu mnt'hu naakagamba, miye ni miye Zumbe wa wayahudi.’”

²² Pilato niyo awahitula, “Yadya niwandike haya kuhitulwa.”

²³ Wank'hondo weze wajike kumuwamba Yesu, niyo waguha isuke yakwe nakupanga mafungu mane, kila yumwenga na fungu dyakwe. Naho niyo waguha nk'hazu yakwe naho nk'hanzu idya ne inda haisumigwe mna ita kufumigwa kukongela kulanga. ²⁴ Wadya wank'hondo niyo wagambana, “Kisekuitatula mna kitowe kula kikaule ni ani akuunga aink'higwe.” Uleke ukelavilize Mawandiko Akukile udya Mawandiko Akukilelegwe,

“Naawakepangila zisuke zangu,
no kuitoela kula nk’hanzu yangu.”
Iivi nivo wadamanye wadya wank’hondo.

²⁵ Wandaga hagihi no msalaba hadya awambilwe Yesu wandaga, ni nine dya Yesu, lumbudye dya nine dya Yesu, Maliamu mkaziwe dya Kiliopa, hamwenga na Malia Magedalena. ²⁶ Yesu niyo amuwona nine hamwenga na yudya mwanamp’hina amuungisaga wakimala, niyo amgamba nine, “Uyo nuyo umwanaao.”

²⁷ Naho niyo amgamba yudya mwanamp’hina ywakwe, “Uyo nuyo nyokwe.” Kukongela aho yudya mwanamp’hina niyo amgumha yudya nine no kugenda kwikala nae kwe nyumba yakwe.

File ya Yesu

Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Luka 23:44-

49

²⁸ Kukongela hadya, Yesu nakamanya kugamba kila kint’hu nechajika, naho vileke kila Mawandiko Akukile ukint’he, niyo agamba, “Naona nk’hilu.”

²⁹ Nahanda na kiyamp’ha kimemile siki, niyo watufika ditambala idyo mwe kiyamp’ha kine siki, niyo wadi zinganiza mwa kaziti katali, niyo wamwink’hiliza mwo mnomo. ³⁰ Yesu eze ajink’he kuinywa idya siki niyo afunamiza mtwi hasi akagamba, “Isila.”

Yesu ajungwa gola mwo lubavu

³¹ Niyo wadya wakulu wa wayahudi waita na kumlombeza Pilato vileke awenk’he kuwavuna iviga wadya want’hu wawambigwe, hamwenga no kuiseleza imili yawe. Nawamuuzza ivi Kwaviya

neinda ijumaa, naho hawaungile imili iyo ikale mwe misalaba viwambilo mwe dizuwa dyo kuhumula. ³² Niyo wank'hondo waita na kuvuna iviga va yudya mnt'hu wa nk'hongo hamwenga na mtuhu, wadya want'hu wawambigwe hamwenga na Yesu. ³³ Mna weze wabule kwa Yesu niyo wambwila kabanika kale vilekile hawamvunile iviga vakwe. ³⁴ Mnk'hondo yumwenga niyo mtunga Yesu na mkuki wakwe mwo lubavu lwakwe, aaho niyo mwalawa sakame na mazi. ³⁵ Yudya aone na kalonga naho yadya alongile ni ya kindedi naho kamanya kugamba alonga kindedi naho alonga ivo vileke nyuwe nanywe mhuwile. ³⁶ Ino na inda ivi vileke yadya yawandikwe yande kindedi, “Hadihalu hata vuha dyakwe dimwenga divunigwe.” ³⁷ Naho yeyuko Mawandiko matuhu ya Mnungu yakugamba, “Want'hu nawamkaule yudya wamjungile mkuki.”

Yesu aikigwa mwe kikuta

Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56

³⁸ Yeze yajike, na handa na mnt'hu yumwenga etangagwa Yusufu, endile akekala ko mzi wa Alimatayo, niyo aita kwa Pilato na kumlombenza umwili wa Yesu, Mnt'hu uyu andaga mwanamp'hina Yesu kwa kinyele Kwaviya naakawogoha vilongozi we Kiyahudi. Pilato niyo amzumila uleke auguhe mwili wa Yesu, Yosefu aitaga niyo auguha umwili wa Yesu. ³⁹ Nikodemoo yudya aitaga kwa Yesu nekilo, niyo aita hamwenga na Yusufu naho nakaguha manemane hamwenga na udi ukubula madebe

maidi. ⁴⁰ Wagosi awa waidi niyo wauguha umwili wa Yesu na kuuvunganiza sanda, enga viya wayahudi wandaga wakadatenda, mwo kuuikia lumwe umwili vileke umoswe msanga. ⁴¹ Na handa na nk'honde haguhi na hadya Yesu awambigwe, naho na handa na kikuta chandile kikei kumosa msanga mnt'hu ye yose ⁴² Kwaviya neinda mwe kuikila lumwe kwa Wayahudi mwa zuwa ya kuhumula, niyo wauwika umwili wa Yesu kwe mp'hanga yandile hagihi.

20

Kikuta mzungu mnt'hu

Matayo 28:1-8; Maliko 16:1-8; Luka 24:1-12

¹ Mtootondo zuwa dya nk'hongo dya juma, Umwo kwandile kukei mavukuvuku, Maliamu Magedalena nakaita kwe kikuta, niyo abwila diiwe dihauswa kulawa mwe mnango we kikuta. ² Niyo aguluka kuita kwa Simoni Petulo hamwenga na mwanamp'hina mtuhu yudya Yesu naakamuungisa, niyo awagambil, "Wauguha umwili wa Zumbe mwe kikuta, naho hakimanyize aho waikile!"

³ Niyo Petulo hamwenga na wanamp'hina watuhu waita mwe kikuta. ⁴ Waidi wawe niyo waguluka, mna yudya mwanamp'hina mtuhu niyo agulukisa kumjink'ha Petulo, awo wanda wa nk'hongo kubula he kikuta. ⁵ Niyo afunama akaula kundani, no kuiona isanda ihank'hand, mna heingile kundani. ⁶ Kunyuma kwakwe niyo eza Simoni petulo, yehe niyo ita kundani kwe kikuta. No kubwiila vitambala ve isanda vihank'hand. ⁷ Hamwenga na suke afungilwe

Yesu mwo mtwi wakwe. Havandile hamwenga ne sanda, ila neivunyangizwa hank'handa yoho yenye. ⁸ Niyo mwanamp'hina mtuhu yudya andile wa nk'hongo kubula he kikuta, niyo yehe naye engila kundani kwe kikuta niyo aona hamwenga nakuhuwila. ⁹ Niyo wanda hawakombaganye Mawandiko Akukile udya noukagamba naauyuuke kulawa mwo kubanika. ¹⁰ Niyo wadya wanamp'hina wajuya kaya.

*Yesu amlaila Maliamu magidalena
Matayo 28:9-10; Maliko 16:9-11*

¹¹ Maliamu niyo akimaala akaila haise he kikuta. Viya andile akei akaila, niyo afunama akakaula kundani mwe kikuta. ¹² Niyo awaona mtumigwa ywaidi wavaile suke zing'aile wekale hant'hu handle no umwili wakwe Yesu, yumwenga ko mtwi na wakaidi kwe viga. ¹³ Niyo wamuza, "Mvele wailai?"

Niyo amhitula, "Wamguha Zumbe ywangu, Naho himanyize uko wamwiikile!"

¹⁴ Niyo ahituka kunyuma amuwona Yesu kakimala, mna habunk'hule kugamba andaga ni Yesu. ¹⁵ Yesu niyo amuuza, "Mvele wailai? Wamzungula ani?" Maliamu akafanyanya kugamba uyo andaga ni yudya akuikaula ibustani, akamgamba, "Mkulu, nigambil e uko umwikile name nehamguhe."

¹⁶ Yesu niyo amgamba, "Maliamu!"

Niyo amhitukila nokulonga naye mwe Kiibulania, "Laboni!" Nuko kugamba, "Mhinizi." ¹⁷ Yesu niyo amgamba, "Usekunitoza, Kwaviya nikeyi kuuya kulanga kwa Tate. Mna ita ukawagambil

ndugu zangu kugamba, nauya kwa Tate yangu naho hata woho ni Tati yawe. Mnungu wangu naho Mnungu ywawe.”

¹⁸ Niyo Maliamu Magedalena aita nakuwagam-bila wanamp'hina kugamba kamuwona Zumbe. Naho kmsigiila eze awagambilé.

Yesu awalaila wanamp'hina wakwe

¹⁹ Neinda nekisingi zuwa dya nk'hongo dya juma, wanamp'hina nawanda we mwe nyumba wakevugaila zinyivi Kwaviya nawakawogoha wakulu wa wayahudi. Yesu niyo awalaila akimaala hagati hawe na kuwagamba, “Utondowazi nounde na nyuwe.” ²⁰ Eze ajink'he kulonga ivi, niyo awalagisa mikono yakwe hamwenga no lubavu lwakwe. Wanamp'hina wakwe niyo wanda na kinyemi kikulu Kwaviya wamuwone Zumbe. ²¹ Yesu niyo awagamba naho, “Utondowazi nounde na nyuwe, enga viya tate anisigiile miye, miye name nawasigilani nyuwe.” ²² Eze ajink'he niyo awavikila no kuwagamba, “Hokeleni Muye ywa Mnungu.” ²³ Mnawausila want'hu wavy wawe nawausilwe, hamna wausile hawakudaha kuusilwa.

Yesu na Tomasi

²⁴ Yumwenga mwe wadya mlongo na waidi, akwitangwa Tomasi hegú pasa, andaga hahali hamwenga na wadya wanamp'hina weyawe viya Yesu akawalaila. ²⁵ Wanamp'hina watuhu niyo wamgamba, “Kimuona Zumbe!”

Tomaso niyo awagamba, “Uneva hione zink'hovu ze mitunga mwe mikono yakwe hamwenga na kugela kadole mwe zink'hovu

na kugela mkono mwo lubavu lwakwe, hikudaha kuhuwila.”

²⁶ Juma dimwenga dizedyomboke wanamp'hina na wanda hamwenga kwe nyumba, Tomasi na kanda hamwenga na woho. Umnango nounda uvugalwa mna Yesu niyo eza no kwingila niyo akimaala hagati na kuwagamba, “Utondowazi nounde na nyuwe.” ²⁷ Yesu niyo amgamba Tomasi, “Gela kadole kako aha, naho kaula mikono yangu. Naho lete umkono wako uugele mwo lubavu lwangu. Usekukunda hwiina mhuwi uhuwile!”

²⁸ Tomasi niyo amhitula, “Zumbe ywangu na Mnungu ywangu!”

²⁹ Niyo Yesu amgamba, “Kuhuwila kwaviya kaniona? Ni vedi kwa wadya wakuhuwila ha-heina kuniyona.”

³⁰ Mwa meso ya wanamp'hina wakwe Yesu nakadamanya vilagiso vingi heviwandikwe mwe kitabu iki. ³¹ Mna aya yawandikwa vileke want'hu wahuwile kugamba Yesu niye Kilisito Mwana ywa Mnungu, na kwa kuhuwila mdahe kunda na ugima kwa ludole lwe dizina dyakwe.

21

Yesu awalaila wanamp'hina mfungate

¹ Yesu eze awalaile naho wanamp'hina wakwe kwe bahali ya Tibelia, vandaga ivi, ² Simoni Petulo na Tomasi akwitangwa pasa hamwenga na Natanaeli mkaya wa Kana ya Galilaya na wana waidi wa Zebedayo hamwenga na wanamp'hina wakwe watuhu waidi. ³ Simoni Petulo niyo awagamba, “Nagenda kulowa zisamaki.” Niyo

wamhitula, “Nekiitanye hamwenga na weye.” Niyo waita kuse na kwingila mwe ngalawa, mna mwe kiya kilo chose hawapatile samaki.

⁴ Mtondo zuwa dika tontomoka, Yesu niyo akimaala hank'handा he bahali, mna wanamp'hina wakwe na wanda hawabunk'hule kugamba ni yehe. ⁵ Niyo Yesu awetanga no kuwauza, “Wambuyazangu, togoleni! Hamgwile chochose?”

Niyo wamhitula, “Hakipatile kint'hu.”

⁶ Niyo awagamba, “Duleni lwavu lwenyu mkono wo kulume we ingalawa, nomlowe.” Ivo niyo waduula no kudunduga kwinula lwavu kundani kwe ngalawa kwaviya nawalowa samaki zibindile ingi.

⁷ Niyo yudya mwanamp'hina aungiswe ni Yesu amgamba Petulo, “Uyu ni Zumbe Yesu.” Simoni Petulo eze eve kugamba yudya andaga ni Zumbe Yesu, niyo akevala suke yakwe idya aihambule umwo andile mwa mazi, niyo apilika mwa mazi.

⁸ Wanamp'hina wamwenga niyo wamtimala ne ngalawa wakavuta lwavu lumemile samaki, kwaviya na wanda hawehale no kunk'handа kwe bahali, na wanda enga nk'hacho gana dimwenga, kubula kunk'handа kwe bahali. ⁹ Weze waseele hasi, niyo wabwiila moto hamwenga na samaki ikokigwa, hamwenga na mkate.

¹⁰ Yesu niyo awagamba, “Nink'heni samaki izo mlowile.”

¹¹ Niyo Simoni Petulo aita mwe ngalawa akonga kuvuta ulwavu kulawa kwa mazi lumemile samaki nk'hulu zikubula gana dimwenga na milongo mishano na nt'hatu. Samaki

nezinda nyingi mna lwavu halutatuke. ¹² Yesu niyo awagamba, “Soni mdye!” Hahali hata mwanamp’hina yeyose amuuuzile Yesu kugamba, “Weye niwe ani?” Kwaviya nawammanya andaga ni Zumbe. ¹³ Yesu niyo aguha mkate nokuwenk’ha, niyo atenda iivo kwe samaki.

¹⁴ Naho ino neinda malavo ya Yesu ya katatu akawalaila wanamp’hina wakwe umwo eze ande kauyuka.

Yesu hamwenga na Petulo

¹⁵ Weze wajike ukudya, Yesu niyo amgamba Simoni Petulo, “Simoni mwana Yohana, weye waniunga kujink’ha woseni awa?”

Simoni niyo amhitula, “Heiye Zumbe, kumanya kugamba nakuungisa.”

Yesu niyo amgamba, “Dima Zingoto zangu.”

¹⁶ Kaidi naho, Yesu niyo amgamba, “Simoni mwana Yohana, waniungisa?”

Niyo ahitula, “Heiye Zumbe, kumanya kugamba nakuungisa.”

Yesu niyo amgamba, “Dima zingoto zangu.”

¹⁷ Katatu naho, Yesu niyo amgamba, “Simoni mwana Yohana, waniunga?”

Petulo niyo engilwa ni kinyulu kwaviya Yesu nakamuuza nk’hanana ya katatu “Weye waniunga?” Niyo amgamba, “Zumbe kumanya kila kint’hu, kumanya kugamba miye nakuunga!”

Yesu niyo amgamba, “Dima zingoto zangu.”

¹⁸ Ikindedi nakugambilà, umwo wandile mdodo noukahina na kuita kokose kudya noukaunga, mna unadalahala nowinule mikono yako niyo mnt’hu mtuhu akuguha nakukwigala kunt’hu

hwikukuunga.” ¹⁹ Yesu alongaga ivi akalagisa ivo Petulo akuunga abanike nakumwink’ha Mnungu ukulu. Yesu niyo amgamba, “Nitimile.”

Yesu na wanamp’hina watuhu

²⁰ Petulo niyo ahituka kunyuma, niyo amuwona yudya mwanamp’hina naakaungiswa ni Yesu atimila. Niye yudya ekeegamile mwe kifua cha Yesu umwo wandile holudyo no kumuuzza, “Zumbe akuunga akusezenge niani?” ²¹ Petulo eze amuone, niyo amuuza Zumbe Yesu, “Zumbe, uyu mnt’hu naye?”

²² Yesu niyo amhitula, “Uneva naunga ekale mpaka aho heza kuuya, weye waiungilai!”

²³ Niyo mbuli idya yagendezwa mwa wandugu awo kugamba mwanamp’hina yudya haabanike. Mna Yesu halongile kugamba habanike mna nakagamba, “Uneva nnaunga ekale mpaka aho heza kuuya, weye wayaungilai?”

²⁴ Mwanamp’hina uyu niye alongile zimbuli izi, naho ni yehe ayawandike, naho nakamanya yadya naakayalonga ayawandike ya kindedi.

Nkomelezo

²⁵ Naho kuna mbuli zibindile ingi Yesu azidamanyе, uneva zose zawandikagwa imwe imwe, nikindedi kugamba si yose hayakint’hile, ivitabu ivo.

**Ndagano mp'ya kwa wanthal' u wose
The New Testament in the Nguu language of Tanzania**

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Nguu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Zigua & The New Testament in Nguu

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6307d7de-b501-5b20-8c25-739674dbccac